

**UCHWAŁA NR XXI/186/2020
RADY MIEJSKIEJ W JAWORZE**

z dnia 23 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jawora na lata 2021-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.) oraz art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) Rada Miejska w Jaworze uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jawora na lata 2021-2027, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jawora.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Jaworze

Daniel Iwański

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jawora na lata 2021 – 2027

Jawor 2020

Spis treści

I. WSTĘP.....	4
1.1. Wprowadzenie	4
1.2. Podstawa prawna i zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi.....	5
1.3. Charakterystyka miasta Jawora.....	7
1.4. Pomoc społeczna.....	11
II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	17
2.1. Ubóstwo	17
2.2. Bezdomność	19
2.3. Bezrobocie.....	21
2.4. Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba.....	26
2.5. Sytuacja osób starszych.....	30
2.6. Ochrona macierzyństwa.....	35
2.7. Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi z dziećmi.....	39
2.8. Przemoc w rodzinie.....	45
2.9. Uzależnienia	47
III. ANALIZA OBSZARÓW STRATEGICZNYCH	51
3.1. Obszary strategiczne	51
3.2. Analiza SWOT	52
Obszar 1. Ubóstwo	52
Obszar 2. Bezdomność	53
Obszar 3. Bezrobocie.....	54
Obszar 4. Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba.....	55
Obszar 5. Osoby starsze	57
Obszar 6. Ochrona macierzyństwa	59
Obszar 7. Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi z dziećmi.....	60
Obszar 8. Przemoc w rodzinie	61
Obszar 9. Uzależnienia	62
IV. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	63
4.1. Misja strategii	63
4.2. Cele i działania strategiczne	64
Działania dla obszaru: UBÓSTWO	64
Działania dla obszaru: BEZDOMNOŚĆ	65
Działania dla obszaru: BEZROBOCIE	66
Działania dla obszaru: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA	67
Działania dla obszaru: OSOBY STARSZE.....	68

Działania dla obszaru: OCHRONA MACIERZYŃSTWA	69
Działania dla obszaru: PROBLEMY OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE.....	70
Działania dla obszaru: PRZEMOC.....	72
Działania dla obszaru: UZALEŻNIENIA	73
4.3. Źródła finansowania i monitoring	75

I. WSTĘP

1.1. Wprowadzenie

Gminą, jako wspólnota samorządowa mieszkańców, zaangażowana jest w sposób bezpośredni w rozwiązywanie problemów społecznych. Potrzeba utworzenia dokumentu pozwalającego usystematyzować problematyczne kwestie i wskazać priorytety działań wynika ze świadomości, że jest to proces długofalowy wymagający strategicznego podejścia opierającego się na diagnozie obszarów problemowych. Zatem opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zaangażowania Gminy Jawor w przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom występującym w środowisku lokalnym.

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, należy do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym. Obowiązek realizacji strategii spoczywa przede wszystkim na ośrodkach pomocy społecznej, co wynika z ustawy o pomocy społecznej.

Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym stanowiącym długofalowy plan działania, określający główne cele i kierunki rozwoju, służące rozwiązywaniu kluczowych kwestii społecznych. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w mieście. Strategia umożliwia koordynację realizowanych działań, ich monitorowanie oraz ocenę rezultatów dotychczas podejmowanych przedsięwzięć wraz z planowaniem dalszego rozwoju.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie miasta Jawora została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze, uzyskane w toku jego bieżącej działalności, a także dane uzyskane z innych źródeł.

1.2. Podstawa prawna i zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi

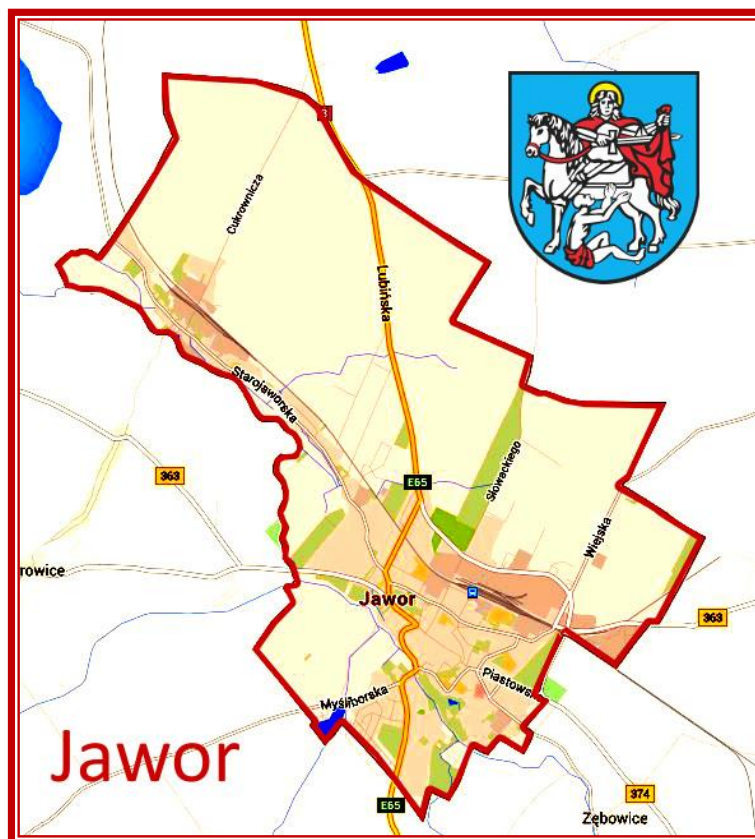
Art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jawor nawiązuje i korzysta z rozwiązań innych aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
5. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych ,
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
8. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach,
10. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 o finansach publicznych,
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
14. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych,

15. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

1.3. Charakterystyka miasta Jawora.

Rys. 1. Mapa Gminy Jawor. Źródło: opracowanie własne

Jawor położony jest w południowo-zachodniej Polsce, w województwie dolnośląskim nad rzeką Nysą Szaloną. W pobliżu Jawora przebiega droga ekspresowa S3. Dogodne położenie komunikacyjne oraz otwartość samorządu stwarza doskonałe warunki do podjęcia współpracy z firmami, które szukają atrakcyjnego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej.

Miasto Jawor jest siedzibą gminy i powiatu. W jego granicach znajduje się Dolnośląska Strefa Aktywności Gospodarczej – S3 Jawor o łącznej powierzchni około 400 ha. Dzięki dogodnemu dostępowi do planowanej infrastruktury drogowej o znaczeniu międzynarodowym, lokalizacja terenu stworzyła realne perspektywy na rozwój gospodarczy. Pierwszym inwestorem w DSAG-S3 Jawor jest firma Mercedes.

Według danych z Urzędu Miejskiego w roku 2017 zamieszkiwało miasto 22 797 osób, natomiast w 2019 r. 22 048 osób (Tab. 1). Poniższe dane wskazują, że w roku ubiegłym - w odniesieniu do roku 2017, w ogólnej liczbie ludności zwiększa się udział dzieci i młodzieży poniżej 17 lat, natomiast zmniejsza się stopniowo udział osób starszych (w wieku 60 lat i więcej) oraz osób w wieku produkcyjnym. W 2019 roku kobiety stanowiły większość pośród ogółu mieszkańców gminy (wykres 1).

Tab. 1. Struktura ludności w Gminie Jawor w latach 2011-2014.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
MIESZKAŃCY				
Ogółem	1	22797	22453	22048
KOBIETY				
Ogółem	2	11947	11774	11568
Wiek 0-17	3	1480	1540	1592
Wiek 18-59	4	6251	6141	6025
Wiek 60 lat i więcej	5	4216	4093	3951
MĘŻCZYŹNI				
Ogółem	6	10850	10679	10480
Wiek 0-17	7	1486	1573	1633
Wiek 18-64	8	7159	6999	6846
Wiek 65 lat i więcej	9	2205	2107	2001

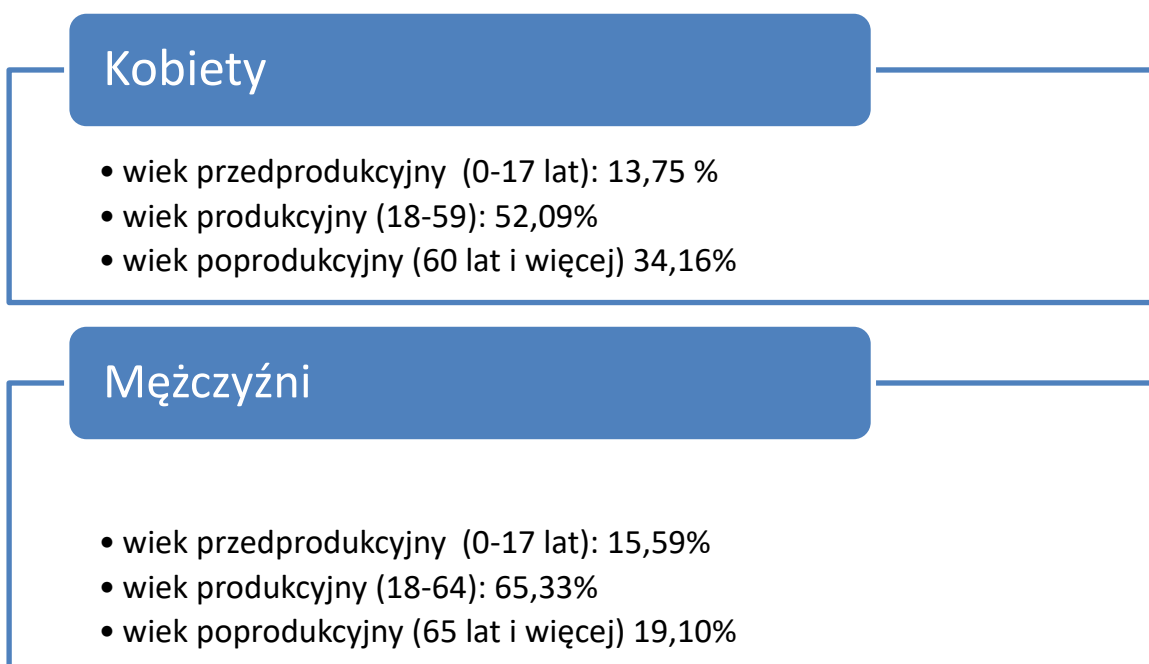
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Jaworze.

Wykres. 1. Podział ludności ze względu na płeć w roku 2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Jaworze.

Rys. 2. Procentowy wskaźnik ludności ze względu na wiek i płeć w roku 2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jawor.

W oparciu o powyższe dane można stwierdzić, że ogólna liczba kobiet na terenie Gminy jest niewiele większa od liczby mężczyzn. Natomiast największa różnica występuje wśród osób w wieku poprodukcyjnym – aż 13,24%. Dodatkowo można zauważyć, że w gminie Jawor, pomimo większej liczby mężczyzn w wieku

produkcyjnym, to kobiety stanowią większość w wieku poprodukcyjnym. Duża liczba osób w wieku produkcyjnym oraz stosunkowo wysoka liczba osób w wieku przedprodukcyjnym mogą stanowić duży potencjał rozwojowy na terenie gminy Jawor. Ponadto na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym od 2017 roku systematycznie maleje (Rys.2).

O randze i szansach rozwojowych miasta świadczy także liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Na podstawie danych w roku 2019 na terenie miasta Jawora funkcjonowało 1312 podmiotów gospodarczych. W roku 2018 widoczny jest niewielki spadek liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 2017 r., jednak już w 2019 r. następuje ich znaczny wzrost.

Tab. 2. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Jawor w latach 2011-2014.

Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Jawor
2017	1230
2018	1190
2019	1312

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jawor.

1.4. Pomoc społeczna

Mieszkańcy gminy Jawor, żyjąc we współczesnym świecie, są narażeni na różnego rodzaju zmiany, postęp i szybkie tempo życia. Niesie to za sobą negatywne skutki m. in. problem bezrobocia, przemocy, uzależnień i różnego rodzaju chorób czy przestępczości. Większość mieszkańców Jawora jest w stanie sama poradzić sobie z problemami, a pozostali korzystają ze wsparcia instytucji działających na rzecz społeczności lokalnej. Wsparcie udzielane przez placówki pomocowe ma na celu przewyższanie bieżących trudności, wskazanie możliwości rozwiązań, zmianę dotychczasowych niewłaściwych nawyków oraz nabycie nowych umiejętności, które pomogą w radzeniu sobie z przeciwnościami losu.

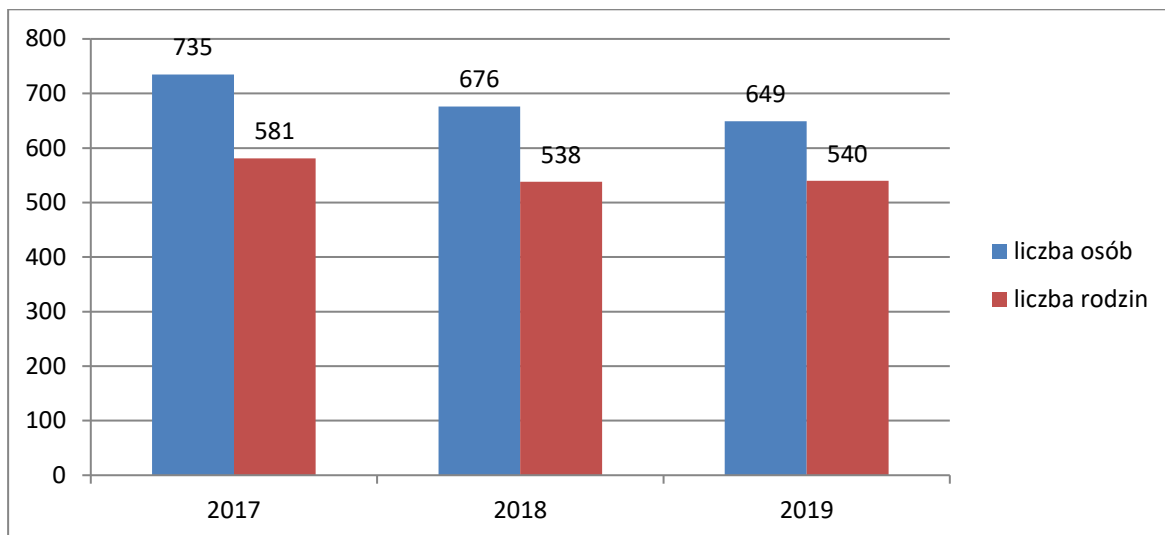
Pomoc społeczna ma za zadanie pomóc w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych osobom, które nie są w stanie same ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera te osoby w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych, tj: od dnia 1 października 2018 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nieprzekraczający kwoty 701 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 528 zł.

Jak wynika z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy w Jaworze, w roku 2019 ze świadczeń z pomocy społecznej skorzystało 649 osób, w tym 540 rodzin. W 2018 roku liczba ta wyniosła 676 osób w tym 538 rodzin, natomiast w roku 2017 – 734 osoby, w tym 581 rodzin (Wykres. 2).

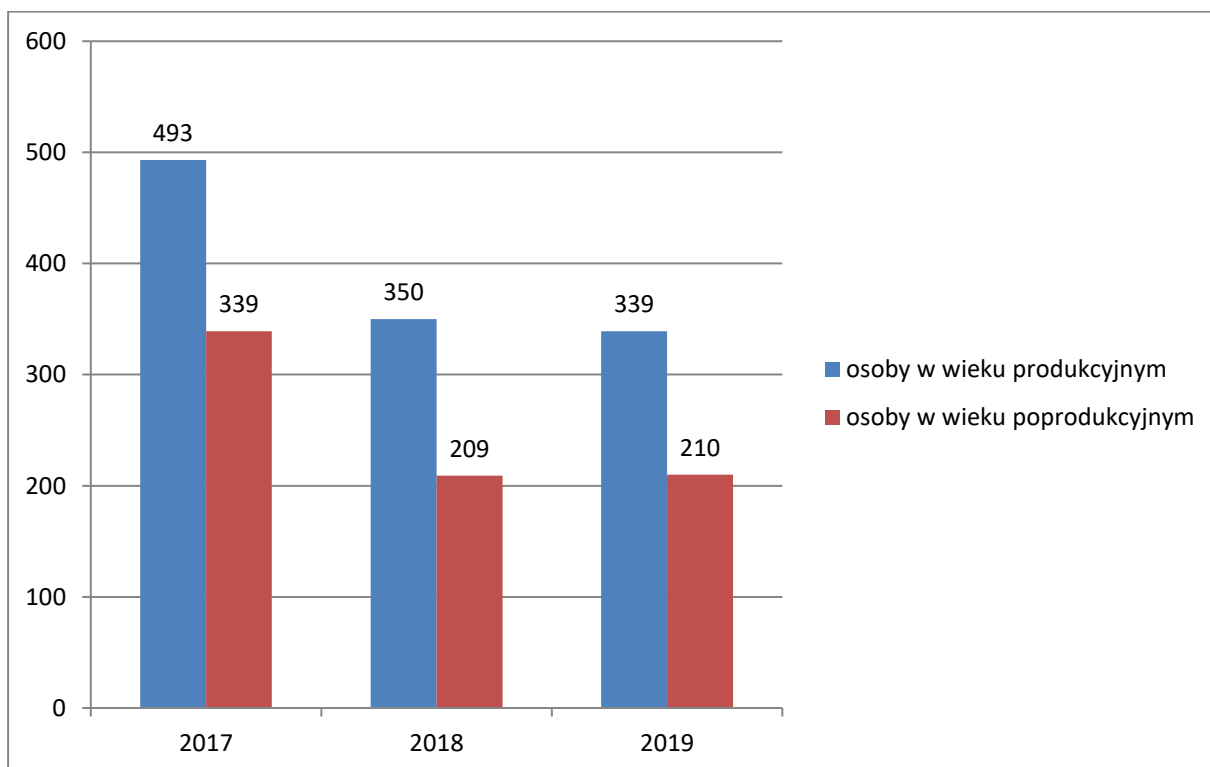
Wykres. 2. Liczba osób, w tym rodzin w Gminie Jawor korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Od 2017 roku spada liczba osób w wieku produkcyjnym. W 2017 r. liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła 493 osoby natomiast w 2019 r. – 339 osób (Wykres. 3). Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2017 wynosiła 339 osób natomiast w roku 2018 i 2019 utrzymuje się na podobnym poziomie tj. 209 i 210 osób.

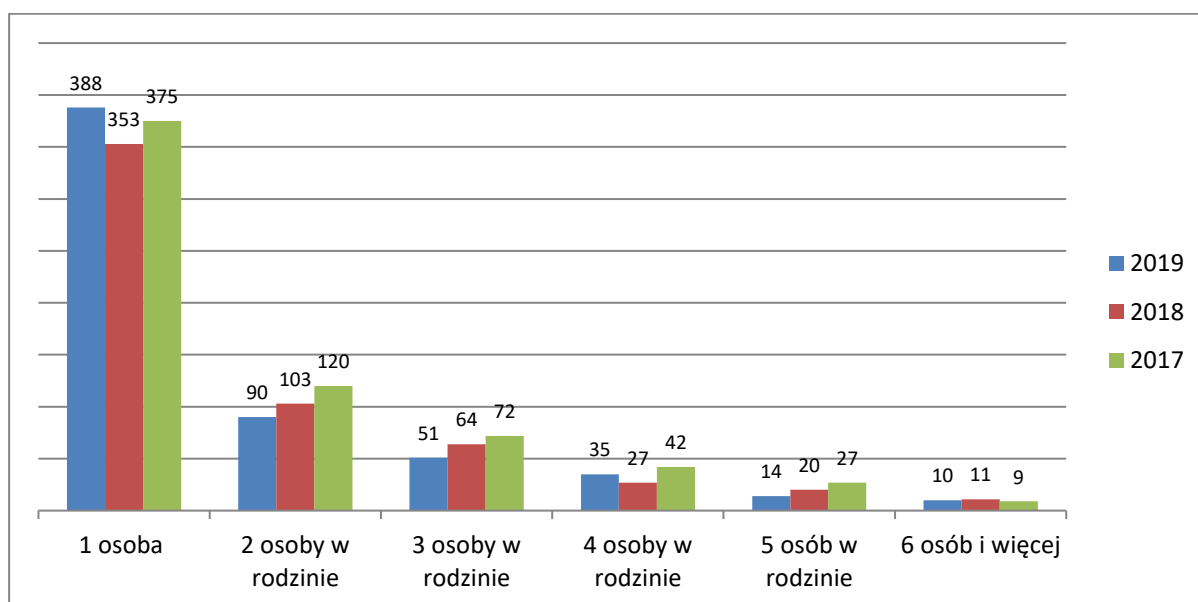
Wykres 3. Liczba osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej z podziałem na osoby w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność ta dotyczy liczebności osób w gospodarstwach domowych, typów rodzin, obszarów problemowych czy struktury wiekowej klientów. Największą liczbę gospodarstw domowych stanowią jednoosobowe gospodarstwa domowe. Rodziny wieloosobowe stanowią mniejszą grupę (Wykres 4). Jednak od 2017 r. widoczny jest trend spadkowy w rodzinach wieloosobowych.

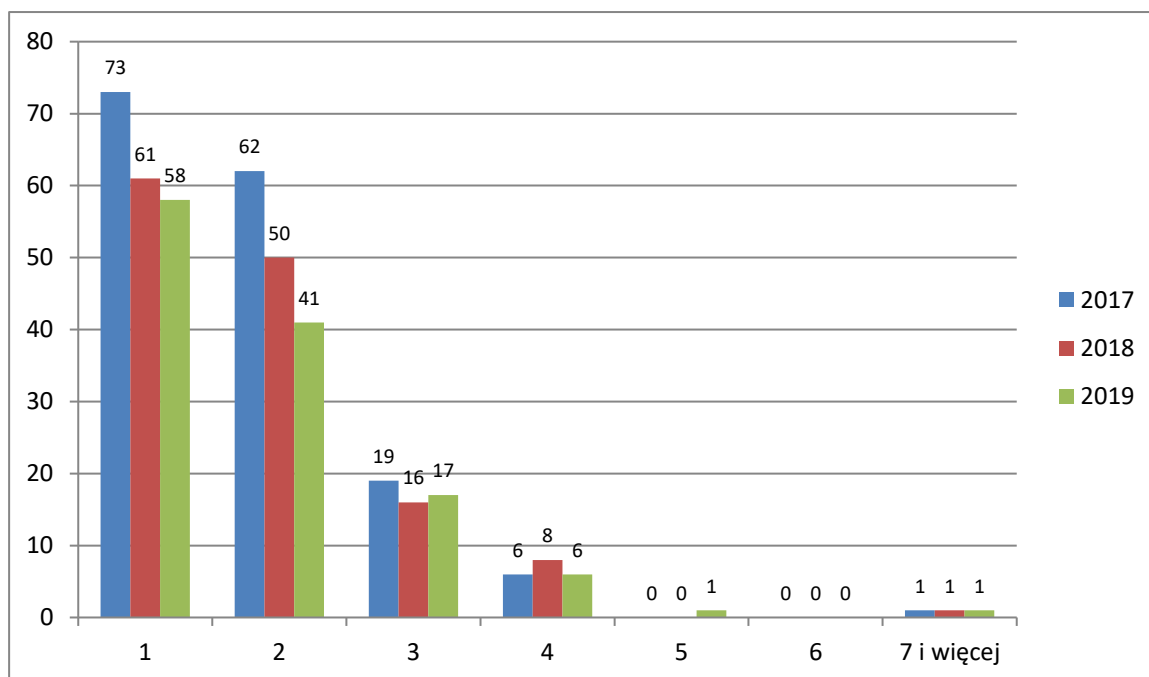
Wykres 4. Liczba osób w rodzinach, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Największą grupę rodzin stanowią rodziny z jednym i dwojgiem dzieci. Od 2017 r. do 2019 r. widoczny jest trend spadkowy tych rodzin (Wykres 5). Rodziny z trojgiem i czworgiem dzieci stanowią mniej liczną grupę rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.

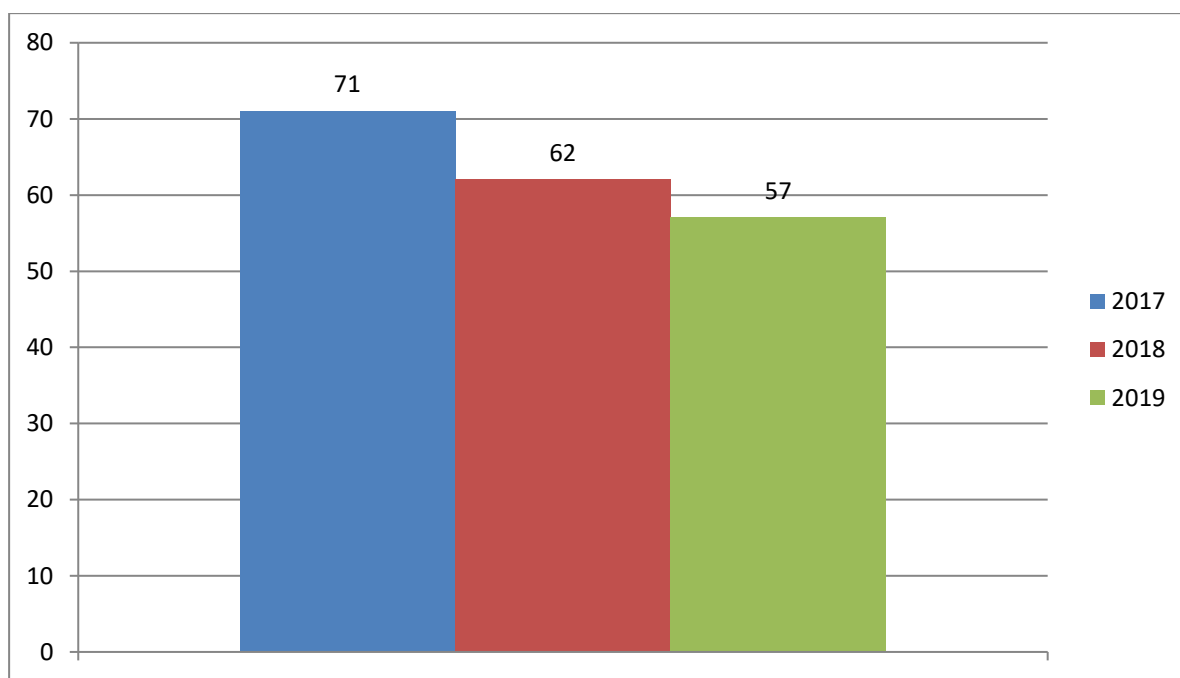
Wykres 5. Liczba dzieci w rodzinach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Od 2017 r. widoczny jest spadek rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. W roku 2017 r. z pomocy skorzystało 71 rodzin niepełnych natomiast w 2019 r. - 57 (Wykres 6).

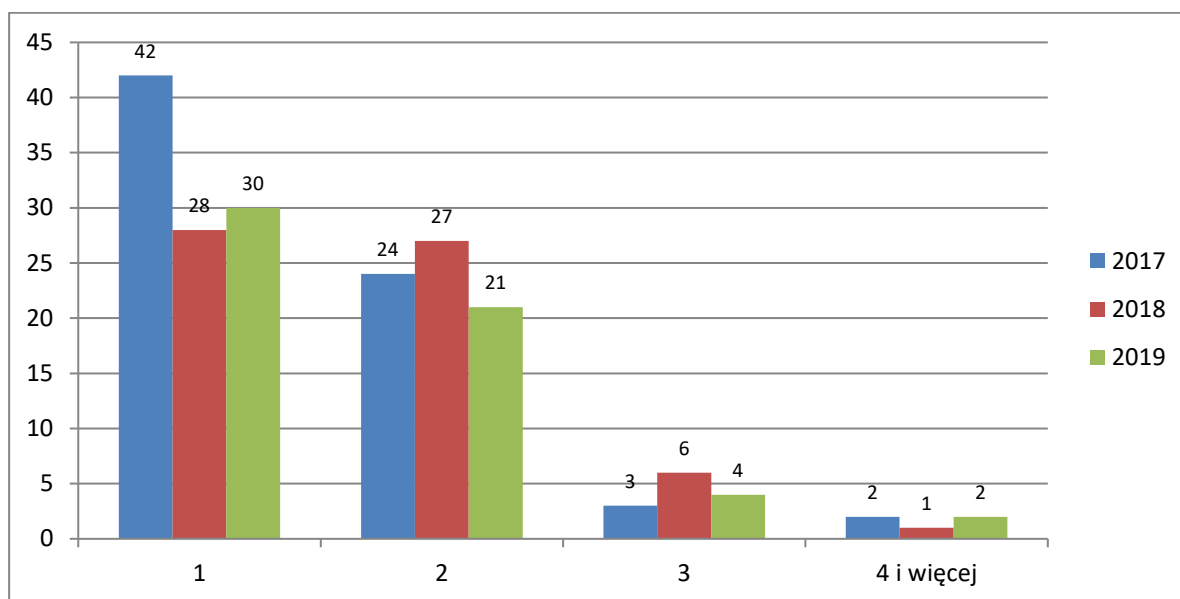
Wykres 6. Liczba rodzin niepełnych w latach 2017 – 2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Największą grupę stanowią rodziny niepełne z jednym i dwojgiem dzieci. Małą grupę rodzin stanowią rodziny z 3, 4 i więcej dzieci (Wykres 7).

Wykres 7. Liczba dzieci w rodzinach niepełnych w latach 2017 – 2019.

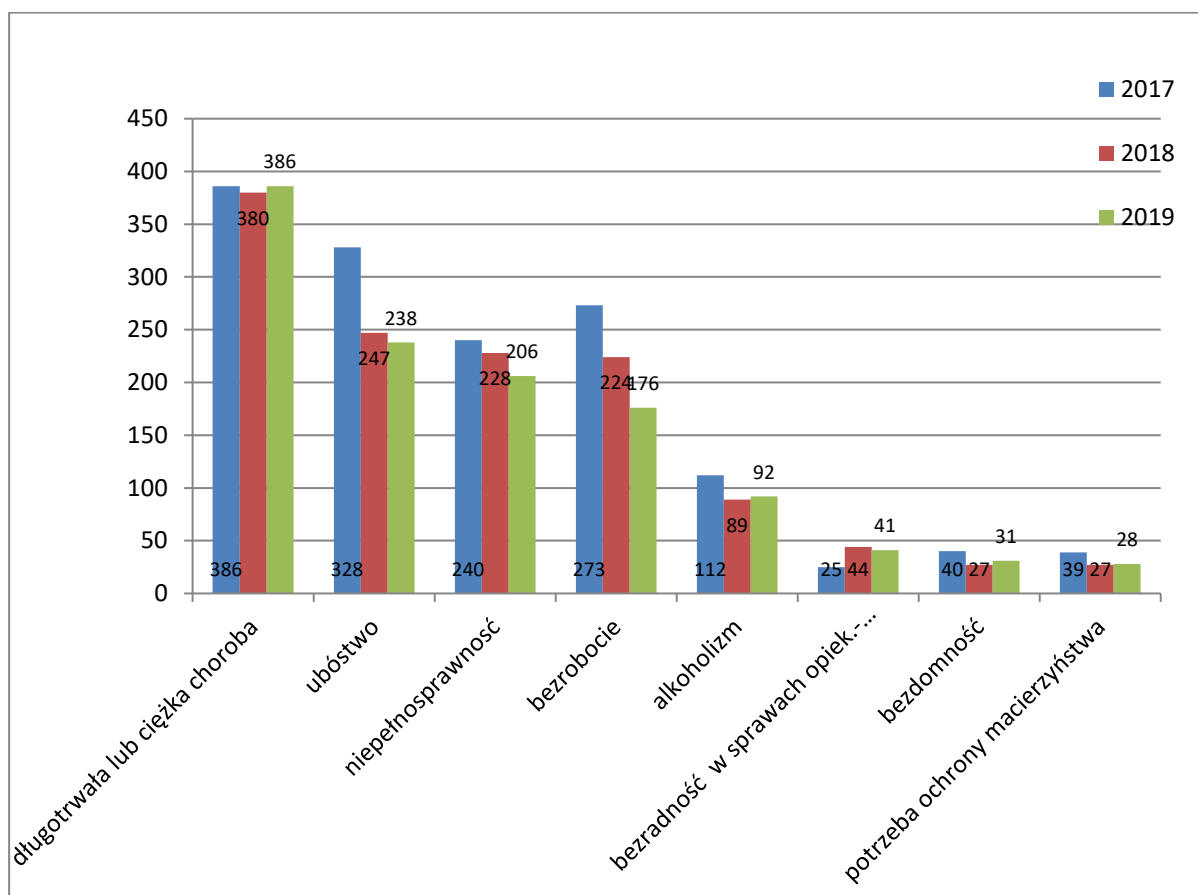
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Jawor w latach 2017-2019 było:

- długotrwała lub ciężka choroba,
- ubóstwo,
- niepełnosprawność,
- bezrobocie,
- alkoholizm,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- bezdomność i potrzeba ochrony macierzyństwa (Wykres 8).

Wykres 8. Najczęstsze powody przyznania pomocy w latach 2017 – 2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

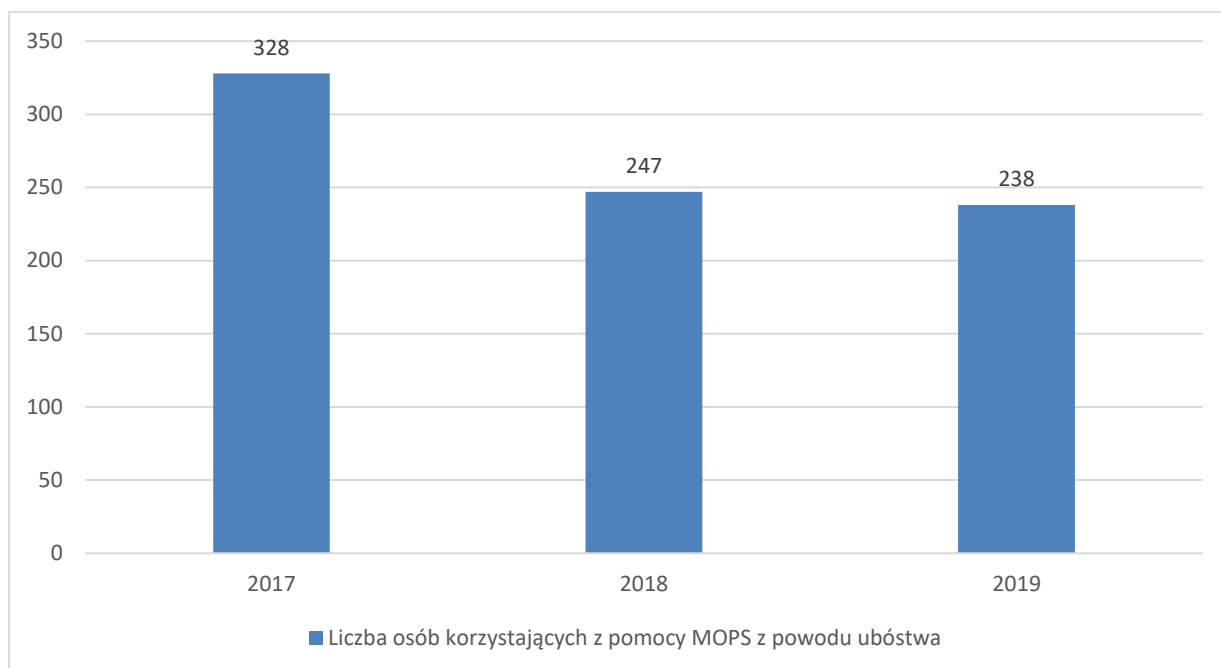
2.1. Ubóstwo

Ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego 528 zł oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza kryterium dochodowego 701 zł, żyją w ubóstwie.

W odniesieniu do ubóstwa w pomocy społecznej przydatna jest znajomość definicji: minimum egzystencji, minimum socjalne, bieda. Minimum egzystencji to posiadanie zasobów podtrzymujących funkcje życiowe osoby, sprawność psychofizyczną, należą do nich na przykład jedzenie, potrzeby mieszkaniowe. Minimum socjalne to zaś posiadanie takich zasobów, które podtrzymują funkcje życiowe, pozwalają na posiadanie i wychowywanie dzieci oraz na uczestnictwo w życiu społecznym co najmniej na niskim poziomie. Bieda jest stałym brakiem środków potrzebnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa w okresie od 2017 do 2019 roku spadła najpierw w 2018 roku – o 81 osób, a następnie w 2019 roku nastąpił spadek o 9 osób.

Wykres 9. Liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

2.2. Bezdomność

W ujęciu ustawy o pomocy społecznej za osobę bezdomną uznaje się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.”

Bezdomność można definiować w wielu aspektach: psychologicznym, socjologicznym, kulturowym, politycznym, gospodarczym. Jednak jak podkreśla wielu badaczy, bezdomność jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym, niepoddającym się opisowi w kategoriach czysto prawnych.

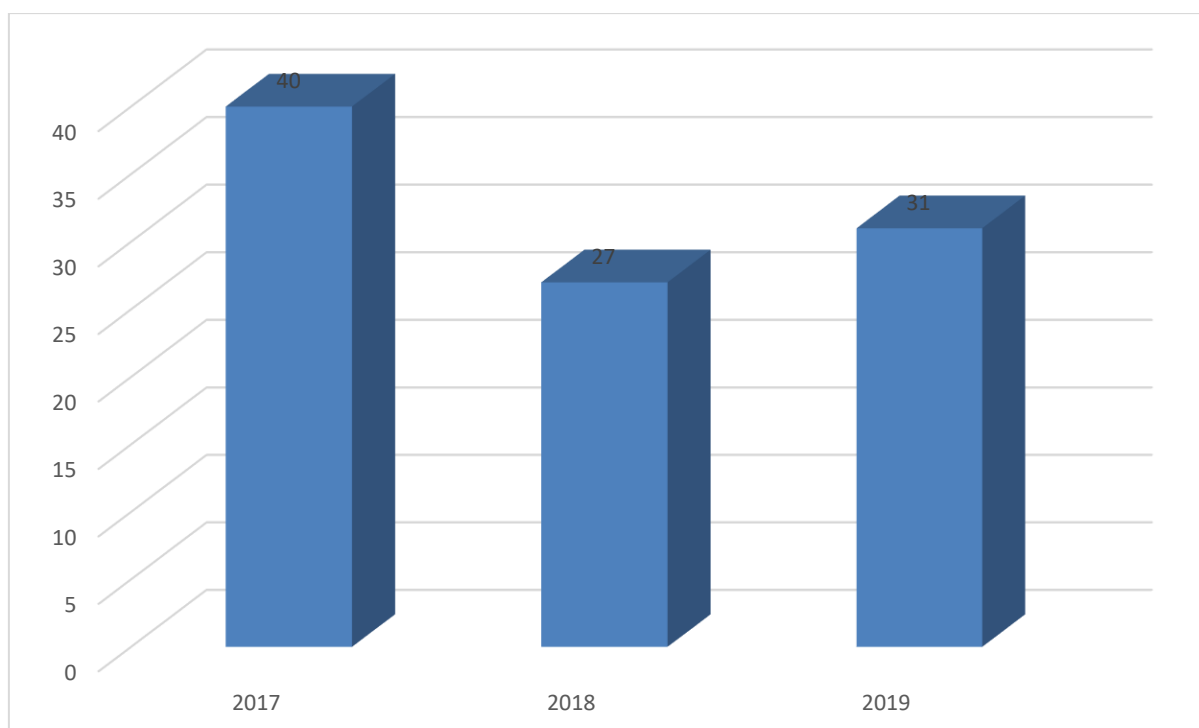
Problem bezdomności jest ściśle powiązany z innymi problemami społecznymi: ubóstwem, bezrobociem, nadużywaniem alkoholu, narkomanią, przestępstwami i prostytucją nieletnich, a także z deprivacją w sferach psychicznych: obniżenia własnej wartości, poczucia utraty godności. Biorąc pod uwagę negatywne skutki utraty dachu nad głową niektórzy autorzy opracowań o bezdomności uważają, że bezdomność jest nie tylko problemem, ale kwestią społeczną, którą należy rozwiązywać przez opracowanie właściwych programów polityki społecznej.

Można wyróżnić następujące kryteria bezdomności, którymi posługują się badacze zjawiska bezdomności:

- ze względu na jej uwarunkowania (np. z przymusu, z wyboru);
- w zależności od czasu jej trwania (okresowa, frykcyjna, krótkotrwała, tymczasowa, trwała, przewlekła);
- ze względu na jej skutek (całkowita, częściowa);
- ze względu na uzewnętrznienie jej postaci (ukryta, sytuacyjna, jawna);
- ze względu na konkretne grupy bezdomnych (więźniów, uliczna, imigrantów i uchodźców, pensjonariuszy schronisk i noclegowni, potencjalnych, dzikich lokatorów).

Bezdomni przebywający na terenie gminy Jawor, będący beneficjentami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze, to głównie mężczyźni. W roku 2017 w Jaworze było 40 osób bezdomnych. W kolejnym roku nastąpił znaczny spadek liczby tych osób, który był spowodowany m.in. uzyskaniem mieszkania z zasobów komunalnych, zmianą miejsca pobytu. W roku 2019 nastąpił niewielki wzrost liczby osób bezdomnych przebywających na terenie miasta – osób takich było 31.

Wykres 10. Liczba osób bezdomnych na terenie Jawora w latach 2017 – 2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

W myśl ustawy o pomocy społecznej osoba bezdomna może otrzymać tymczasowe schronienie, odzież i posiłek, a w niektórych przypadkach również pomoc finansowa i inne formy pomocy. Takie wsparcie zostało zapewnione dla wszystkich osób bezdomnych godzących się na pomoc.

2.3. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem polegającym na tym, że pewna część ludzi, którzy są zdolni do podjęcia pracy, nie znajdują zatrudnienia. Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia i ubożenia społeczeństwa.

Utrzymujące się bezrobocie ma negatywny wydzźwięk społeczny i wpływa na spowolnienie rozwoju gospodarczego danego regionu. Bezrobocie pociąga za sobą negatywne zjawiska społeczne. Jego skutkiem jest między innymi dość mocno rozwinięta „szara strefa”, a brak stałej pracy nie wpływa na ograniczenie tego zjawiska. Następstwa bezrobocia dla życia rodzinnego są bardzo różnorodne. Brak pracy może być przyczyną negatywnych zachowań w rodzinie - od przestępczości, po upadek obyczajów i degradacji potrzeb. Oprócz obniżenia się dochodów i poziomu życia rodziny dotkniętej bezrobociem, można jeszcze wymienić następujące negatywne następstwa tego zjawiska: wzmagają niepokój o jutro i wywołują stres u członków rodziny, potęgują konflikty, popycha do różnych uzależnień (np. do alkoholizmu, narkomanii, hazardu), kształtuje lub wzmagają postawy aspołeczne, rozwija poczucie niskiej wartości samego siebie, obniża twórcze możliwości.

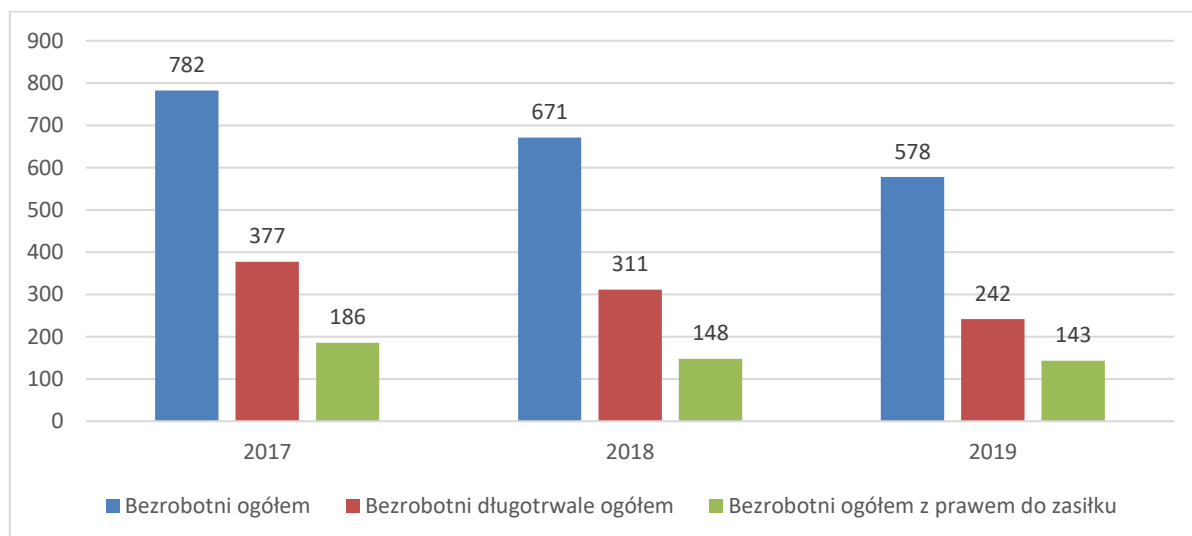
Długi okres pozostawania bez pracy może być przyczyną dezintegracji rodziny, jej rozpadu jak i może powodować u osób bezrobotnych pewne stany frustracji, zniechęcenia, apatii, agresji itp. Bezrobocie długoterminowe definiowane jest, jako pozostanie bez pracy, pomimo woli i chęci jej podjęcia, w czasie dłuższym niż 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat. Przyczyną takiej sytuacji jest niemożność znalezienia zatrudnienia przez tych samych ludzi, którzy z czasem stają się ludźmi „marginalnymi”. Długoterminowi bezrobotni, którzy nie mogą znaleźć odpowiedniego zatrudnienia pomimo posiadanych kwalifikacji zawodowych mogą nabierać przekonania, że są ludźmi zbędnymi. Podjęcie pracy „na czarno” przeważnie nie jest związane z ich zawodem, rzadko mogą w niej wykorzystać dotychczasowe doświadczenie czy posiadane umiejętności, a ich zdolności nadal pozostają uśpione.

Brak środków finansowych uniemożliwia rodzinom bezrobotnym, ubogim i ich dzieciom wyrwanie się ze środowiska, w którym żyją, co może obniżać możliwości rozwoju fizycznego i intelektualnego dzieci i młodzieży w tych rodzinach.

Wiele osób bezrobotnych poszukuje pracy z większym lub mniejszym powodzeniem. Można się spotkać z wieloma klientami, dla których barierą w podjęciu zatrudnienia jest - wiek, płeć, wykształcenie, sytuacja rodzinna, zdrowotna czy brak dyspozycyjności.

Ożywienie gospodarcze jest bez wątpienia najważniejszym czynnikiem poprawy sytuacji na rynku pracy. Skuteczność i pozytywny wpływ na rynek pracy będą tym większe, im bardziej będzie ono sprzyjało tworzeniu nowych miejsc pracy w małych i średnich podmiotach sektora prywatnego, głównie w usługach, które absorbują najwięcej pracowników. Wyznacznikiem rozwoju gospodarczego Jawora od 2015 roku jest malejąca liczba osób bezrobotnych.

Wykres 11. Struktura bezrobocia w Gminie Jawor w latach 2017-2019.

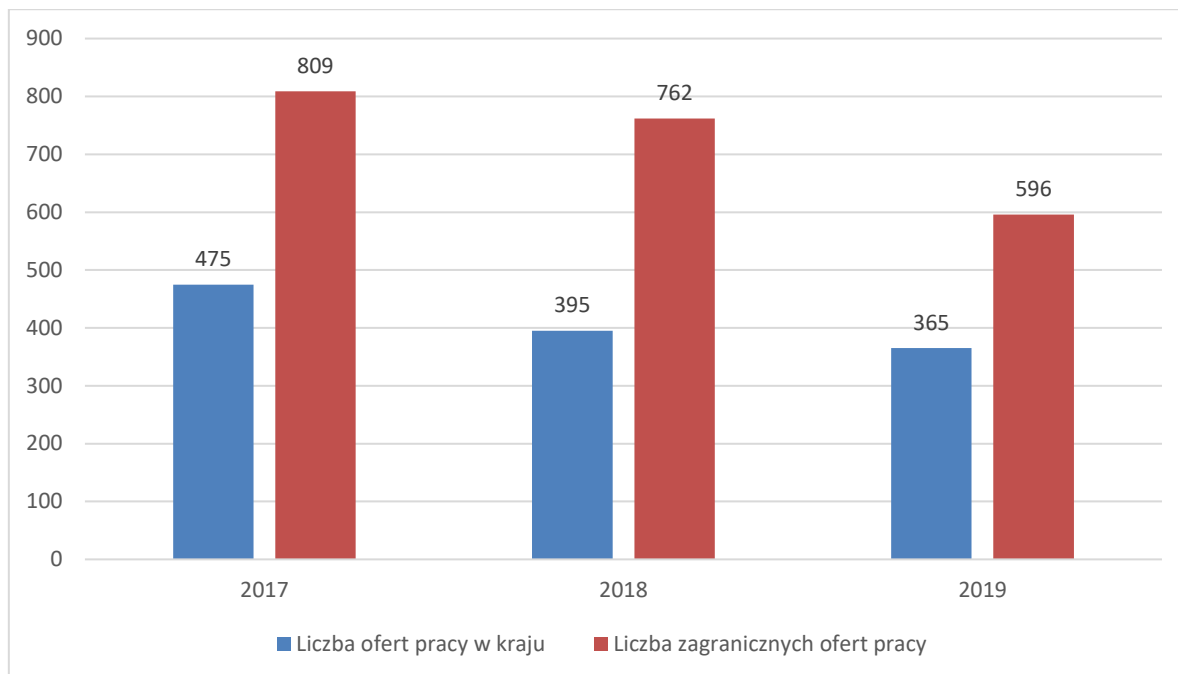

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Jawor w latach 2017- 2019 spadła. Ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2017 r. stanowiła 3,4 % ludności Gminy Jawor, natomiast w 2019 - 2,6 %. Z powyższych danych wynika, że spada zarówno

liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, a także osób bezrobotnych z prawem do zasiłku.

Wykres 12. Liczba ofert pracy w PUP Jawor w latach 2017-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

Tabela 3. Struktura osób bezrobotnych w roku 2017.

Wyszczególnienie		Bezrobotni zarejestrowani			
		ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
		razem	kobiety	razem	kobiety
Ogółem		782	416	186	103
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy		657	361	129	76
	do 30 roku życia	185	124	35	27
	- w tym do 25 roku życia	72	43	8	6
	długotrwale bezrobotne	377	209	2	2
	powyżej 50 roku życia	237	80	56	23
	niepełnosprawni	72	21	13	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

Tabela 4. Struktura osób bezrobotnych w roku 2018.

Wyszczególnienie		Bezrobotni zarejestrowani			
		ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
		razem	kobiety	razem	kobiety
Ogółem		671	371	148	85
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy		562	323	105	66
	do 30 roku życia	170	116	34	27
	- w tym do 25 roku życia	75	48	11	8
	długotrwale bezrobotne	311	188	7	7
	powyżej 50 roku życia	182	65	37	12
	niepełnosprawni	55	18	11	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

Tabela 5 . Struktura osób bezrobotnych w roku 2019.

Wyszczególnienie		Bezrobotni zarejestrowani			
		ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
		razem	kobiety	razem	kobiety
Ogółem		578	319	143	85
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy		474	279	104	66
	do 30 roku życia	151	110	29	23
	- w tym do 25 roku życia	62	42	8	5
	długotrwale bezrobotne	242	139	3	3
	powyżej 50 roku życia	163	58	43	17
	niepełnosprawni	56	18	21	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

W ostatnich latach rynek pracy na terenie Gminy Jawor znacząco się poszerzył. Bardzo duży wpływ ma na to utworzenie Dolnośląskiej Strefy Aktywności Gospodarczej DSAG-S3 Jawor oraz utworzenie w 2019 r. pierwszej w Polsce fabryki silników i baterii elektrycznych koncernu Mercedes-Benz.

2.4. Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie wynikające z naruszenia sprawności organizmu.

Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba już teraz stanowią jeden z głównych powodów udzielania świadczeń pomocy społecznej. Oba te zjawiska są ze sobą powiązane, bo długotrwała choroba może w konsekwencji doprowadzić do niepełnosprawności. Może to być utrudnienie w funkcjonowaniu okresowe lub trwałe. Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową i intelektualną, co może w oddziaływaniu z różnymi barierami (psychologiczną, społeczną, prawną czy architektoniczną) utrudniać im pełny i skuteczny udział w korzystaniu z dobrodziejstw życia społecznego na zasadzie równości z innymi osobami.

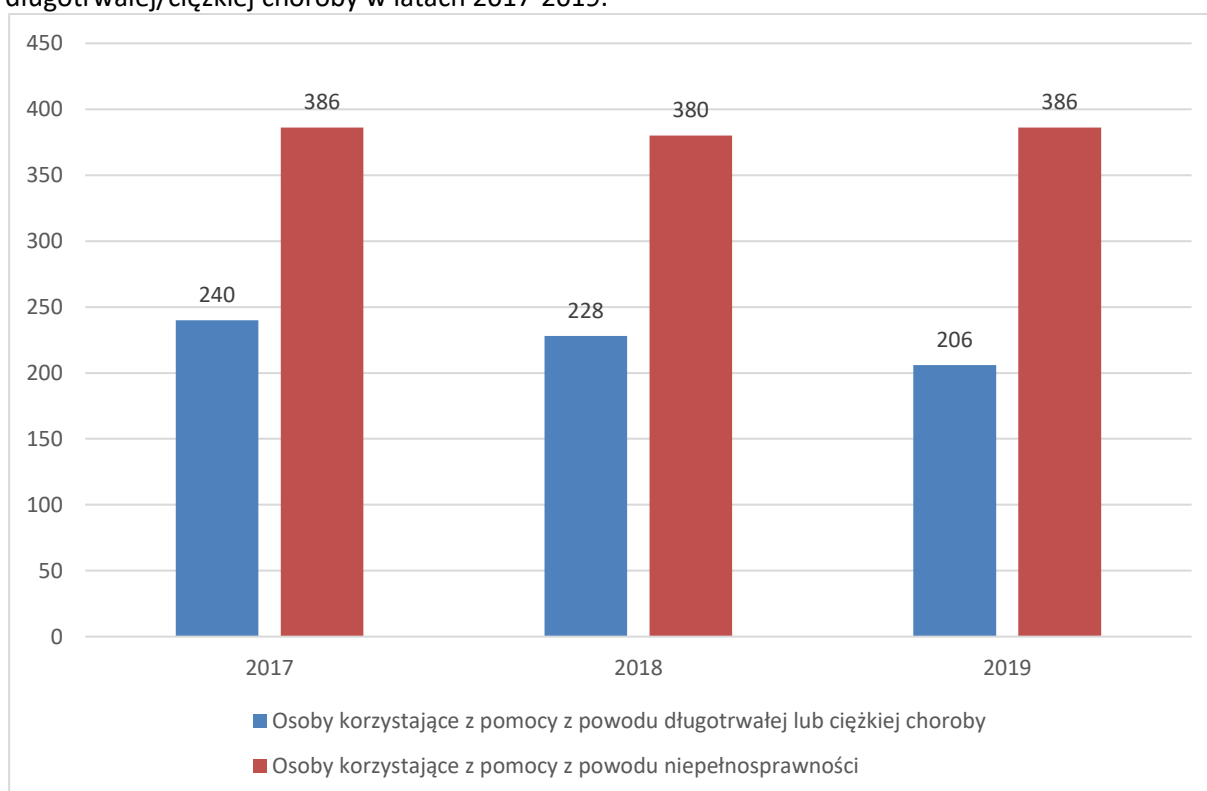
Mając na uwadze fakt, że problemy zdrowotne człowieka nasilają się z wiekiem oraz spadek dzietności i zmianę modelu rodziny, należy spodziewać się wzrostu udziału świadczeń podyktowanych długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością udzielanych w ramach świadczeń z pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej określa, jakie zadania są realizowane na szczeblu gminy i powiatu. Podzielone są na świadczenia o charakterze finansowym, rzeczowym i usługowym.

Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze z powodu choroby i niepełnosprawności spowodowanej wiekiem lub stanem zdrowia korzysta część naszej społeczności lokalnej. Stanowi to ważny problem w skali miasta, który wynika z

problemów: „systemowych”, związanych z systemem emerytalno-rentowym, z jakością i dostępnością opieki zdrowotnej i rehabilitacji, problemem mieszkaniowym oraz historyczno – kulturowych stereotypów myślowych w stosunku do osób niepełnosprawnych, a także ich postaw wobec świata i samego siebie.

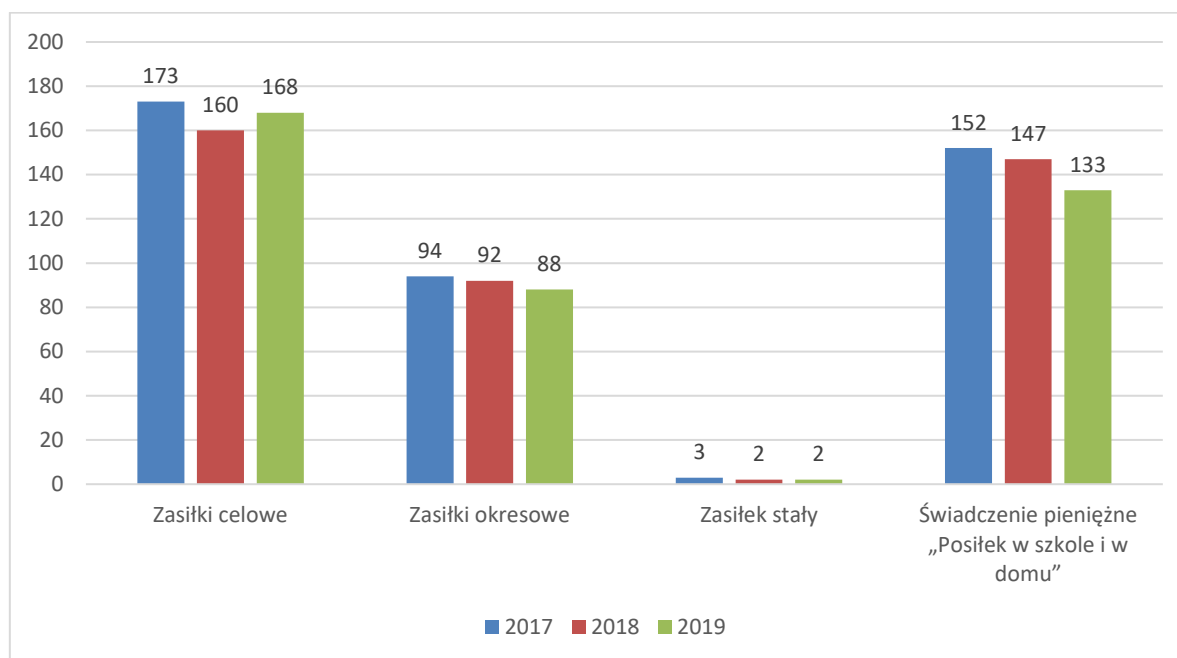
Osoby niepełnosprawne oraz przewlekle chore oprócz wsparcia finansowego mogą również ubiegać się o pomoc w formie usług opiekuńczych świadczonych przez MOPS w miejscu zamieszkania. Pomocne w realizacji zadań związanych z tą grupą ludzi są różnego rodzaju świetlice, ośrodki wsparcia z salami dziennego pobytu, kluby seniora, związki emerytów, rencistów i inwalidów. Jak wynika z posiadanych danych w okresie od 2017 do 2019 liczba osób korzystających z pomocy MOPS w Jaworze z powodu niepełnosprawności pozostawała na względnie stałym poziomie, natomiast liczba osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby nieznacznie zmniejszyła się.

Wykres 13. Liczba osób, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności lub długotrwałej/ciężkiej choroby w latach 2017-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

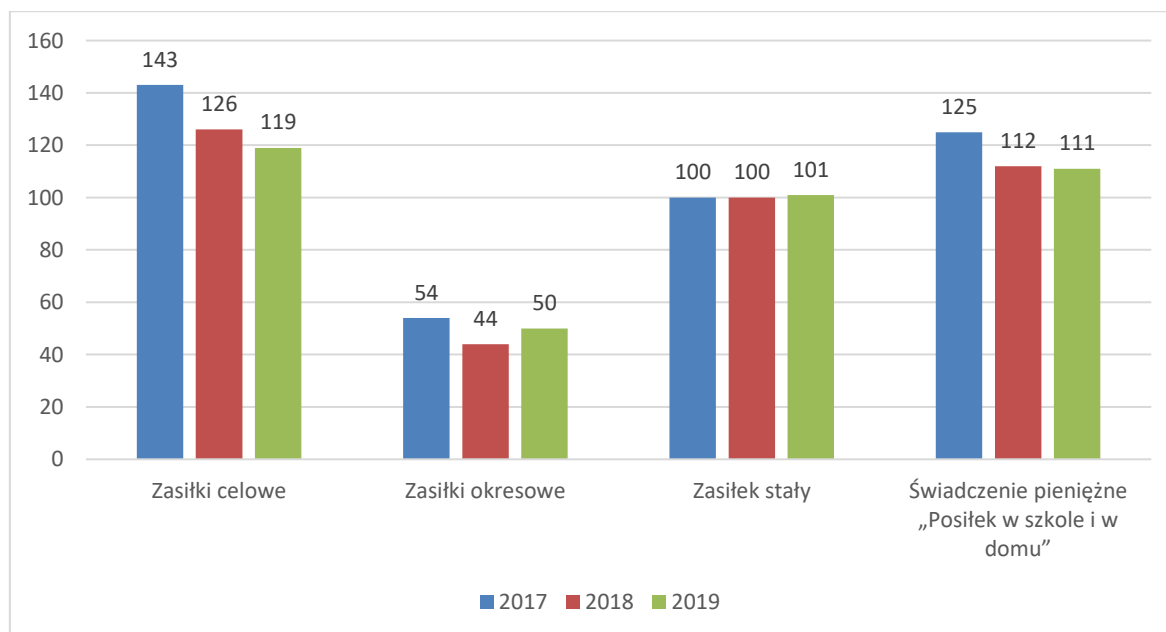
Wykres 14. Liczba osób długotrwale chorych, które skorzystały z pomocy w latach 2017-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

W latach 2017-2019 liczba osób korzystających z pomocy w formie zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby uległa niewielkiemu spadkowi. W roku 2019 również mniej osób skorzystało ze świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

Wykres 15. Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z pomocy w latach 2017-2019.

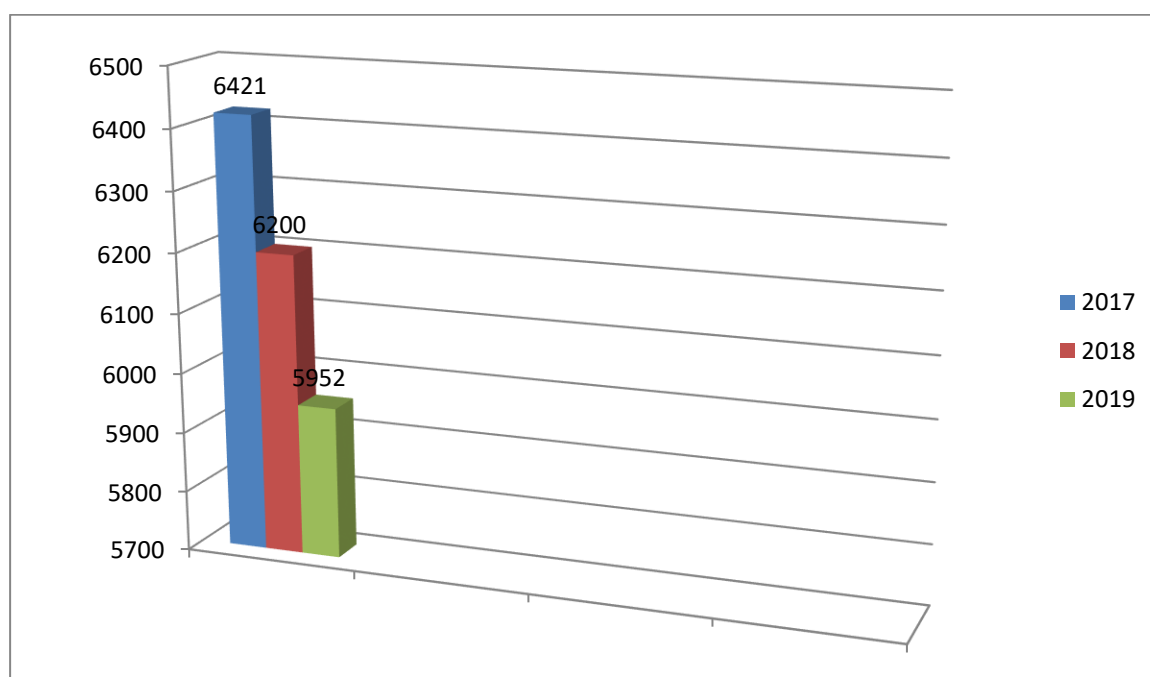
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Wśród osób niepełnosprawnych liczba osób korzystających z zasiłku stałego w ostatnich 3 latach utrzymywała się na stałym poziomie. Natomiast liczba udzielonych zasiłków celowych oraz świadczeń pieniężnych na żywność ulegała nieznacznemu zmniejszeniu (Wykres 15).

2.5. Sytuacja osób starszych

W gminie Jawor od kilku lat postępuje proces zmiany struktury demograficznej, który cechuje się malejącą populacją osób w wieku poprodukcyjnym (w przypadku kobiet powyżej 60 lat, a w przypadku mężczyzn powyżej 65 lat). Na koniec roku 2017 ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym wyniosła 6421 osób (przy ogólnej liczbie ludności 22797), natomiast w roku 2019 liczba ta zmalała do 5952 (ogólna liczba ludności 22048) (wykres nr 15).

Wykres 15. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Jawor w latach 2017 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Jawor.

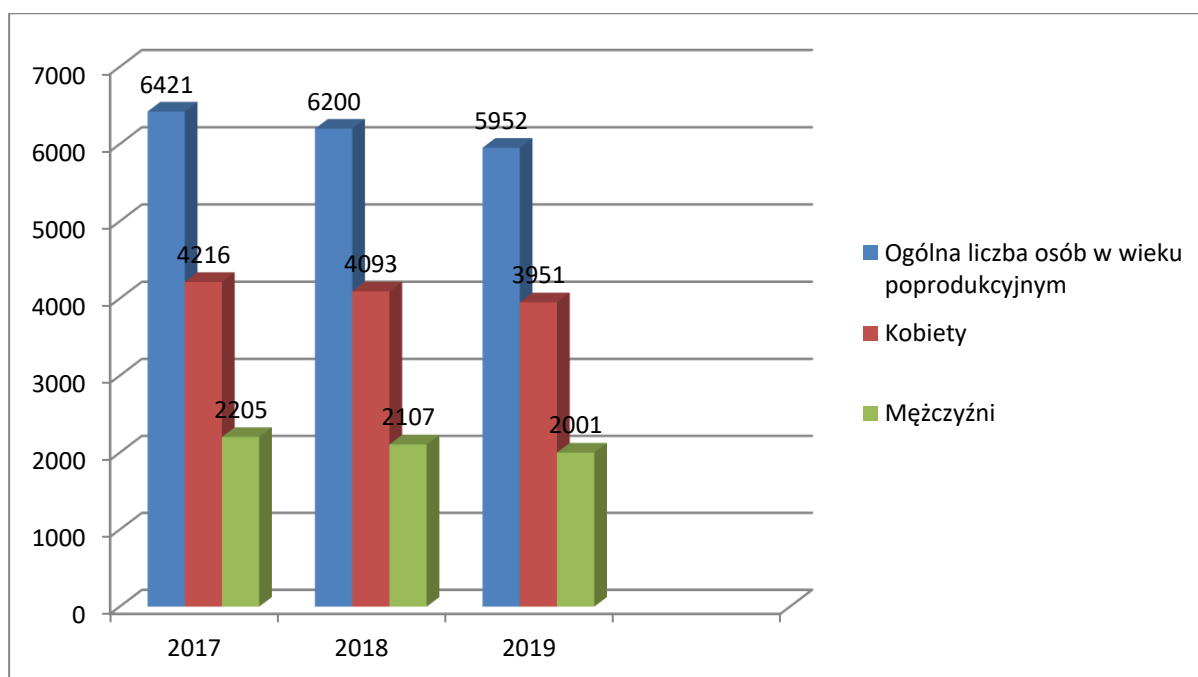
Postępujące zmiany ekonomiczno-społeczne, wzrost stopy życiowej ludzi, rozwój medycyny, szybki wzrost technologii i informatyki przyczyniają się do wydłużenia ludzkiego życia jednak nie rozwiązują wszystkich problemów osób w wieku poprodukcyjnym.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych możemy zaliczyć chorobę, niepełnosprawność, poczucie nieprzydatności, życie w ubóstwie oraz samotność. Wszystko to powoduje marginalizację osób starszych, jako zbiorowości, co uwidacznia się w eliminowaniu ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie,

kiedy przekraczają granicę wieku emerytalnego. W świadomości społecznej starość często łączona jest z niedołężnością lub chorobą.

Za podstawowe cechy starości uważa się między innymi znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym i psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia. Dlatego tak ważne jest wsparcie instytucjonalne w stosunku do osób starszych. Na uwagę zasługują również fakt, że wśród osób starszych największą liczbę osób stanowią kobiety, co można zauważyć na poniżej przedstawionym wykresie (wykres 16).

Wykres 16. Ludność Gminy Jawor w wieku poprodukcyjnym w latach 2017-2019 z podziałem na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Jawor.

Ważną rolę w życiu ludzi starszych odgrywa aktywna postawa społeczna. Przejawem jest uprawianie i rozwinięcie różnych form działalności w środowisku lokalnej społeczności, np. Uniwersytet III Wieku, działalność w Senior-Wigor lub w innych organizacjach. Dla niektórych osób, tym środowiskiem jest najbliższa rodzina, zwłaszcza jeśli jest to rodzina wielopokoleniowa, w której osoby starsze mogą liczyć na pomoc czy opiekę. Jednak taki model należy już coraz częściej do przeszłości,

w związku z czym w niektórych przypadkach ludzie odchodzący na emeryturę czują się osamotnieni, pozbawieni dotychczasowego środowiska zawodowego i społecznego.

Sposoby na kontynuację aktywności w wieku poprodukcyjnym mogą odbywać się w różnych sferach życia. Należałoby wyróżnić trzy możliwości:

1. uczestnictwo w życiu rodzinnym, kontakty ze znajomymi;
2. uczestnictwo w życiu społeczno-kulturalnym (Uniwersytet Trzeciego Wieku, organizacje społeczne – emeryckie, kombatanckie, utrzymywanie zainteresowań, rozwijanie nowych);
3. otwieranie się na kontakty z ludźmi młodymi lub przyswajanie innowacji techniczno-cywilizacyjnych.

Kolejną możliwością jest skierowanie pomocy już istniejących aktywnych grup seniorów w kierunku tych, którzy nie potrafią się odnaleźć w nowej sytuacji, są zagubieni i osamotnieni. Dzięki temu jedni otrzymują pomoc, inni motywację do działania. Rolą państwa jest wypracowanie takiego systemu i takich rozwiązań, aby przeciwdziałać dyskryminacji ludzi ze względu na wiek oraz pomagać w niedogodnościach życia codziennego seniorów.

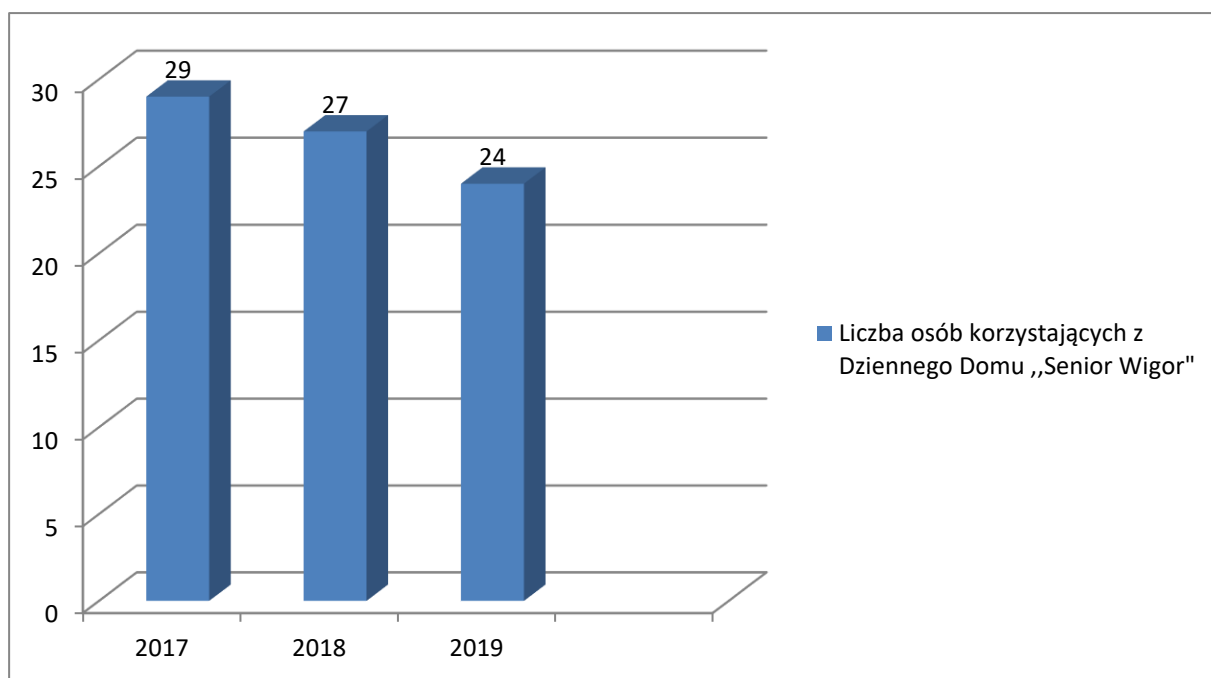
W Jaworze, w Centrum Usług Socjalnych przy MOPS działa Dzienny Dom „Senior- Wigor”, który jest placówką wsparcia dziennego przeznaczoną dla osób w wieku 60+ z terenu gminy Jawor, nieaktywnych zawodowo, wymagających działań opiekuńczych.

Celem działania „Senior- Wigor” jest wsparcie seniorów poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. Podopiecznym oferuje się różnorodną formę zajęć:

- zajęcia plastyczne, arteterapia, malowanie, rysowanie, itp.,
- relaks i turystyka - gry i zabawy na świeżym powietrzu, wyjścia w plener,
- treningi usprawniające- ćwiczenia relaksacyjne, gimnastyka poranna,

- zajęcia biblioterapii - biblioterapia oparta na słowie: czytanie książek, prasy, dyskusje, pogadanki, wymiana spostrzeżeń, refleksje,
- muzykoterapia - śpiewanie piosenek, słuchanie muzyki, zagadki muzyczne,
- imprezy kulturalne i towarzyskie - wyjścia do muzeum, organizacja świąt, spotkania z poezją, gry i zabawy stolikowe, organizacja imprez okolicznościowych integracyjnych wielopokoleniowych, zabawy okazjonalne.

Wykres 16. Liczba osób korzystających z Dziennego Domu "Senior - Wigor w latach 2017 - 2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Z uwagi na coraz szybsze starzenie się społeczeństwa, wzrasta także zapotrzebowanie na pracę z ludźmi w podeszłym wieku. Konsekwencje socjalne starzenia się ludności mogą wiązać się ze wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze. Należy zaznaczyć, że na terenie Gminy Jawor usługi opiekuńcze są przyznawane w szczególności osobom starszym, samotnym, które z uwagi na swój wiek, stan zdrowia i brak wsparcia ze strony rodziny nie są w stanie samodzielnie zaspokajać swoich potrzeb, a opieka osób drugich jest warunkiem koniecznym do ich prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

Tab. 6. Liczba przyznanych usług opiekuńczych osobom w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych latach.

Rok	2017	2018	2019
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	83	87	84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

Z danych MOPS dotyczących korzystania z usług opiekuńczych wynika, że liczba osób, którym przyznana jest taka forma pomocy utrzymuje się na podobnym poziomie w wyszczególnionych latach.

Należy jednak zaznaczyć, że pomimo spadku liczby ludzi w wieku poprodukcyjnym, w Gminie Jawor wzrasta liczba osób, które wymagają skierowania do domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej (DPS) świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne osobom, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku. Analizując dane, dotyczące liczby osób skierowanych do DPS oraz odpłatności, które ponosi gmina Jawor w związku z utrzymaniem osób w w/w placówkach wynika, że zapotrzebowanie na taką formę wsparcia ciągle wzrasta, a co za tym idzie wzrasta również zapotrzebowanie na środki finansowe, pokrywające odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej.

Tabela 7. Liczba osób przebywających w DPS w wieku poprodukcyjnym.

Rok	2017	2018	2019
Całkowita liczba osób przebywających w DPS	43	58	61
Liczba osób przebywających w DPS w wieku poprodukcyjnym	31	46	51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Jawor.

2.6. Ochrona macierzyństwa.

Ochrona macierzyństwa jest także jednym z celów pomocy społecznej. Świadczenia z tytułu macierzyństwa mają na celu przede wszystkim zagwarantowanie ochrony kobiecie w ciąży, porodu i realizacja funkcji opiekuńczej nad dzieckiem, uniemożliwiającej aktywność zawodową. Ochrona macierzyństwa wspierana jest poprzez wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz przewidzianych do nich dodatków: z tyt. urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, a także świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla osób niemogących wyegzekwować alimentów na dziecko.

Tabela 8. Liczba wypłaconych świadczenia rodzinnych i alimentacyjnych w MOPS w Jaworze w latach 2017 – 2019.

Rodzaj świadczenia/Rok	2017	2018	2019
Fundusz alimentacyjny	2 477	2 351	2 091
Zasiłek rodzinny	10 223	9 984	8 351
Dodatki do zasiłku rodzinnego	3 910	3 806	3 319
Jednorazowy dodatek z tyt. urodzenia się dziecka	87	57	58
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka „becikowe”	144	135	113
Jednorazowe świadczenie z tyt. urodzenia dziecka niepełnosprawnego 4 tys. zł.	1	4	0
Świadczenie pielęgnacyjne	701	711	743
Składki zdrowotne	357	406	383

Źródło: Opracowanie na podstawie danych własnych MOPS Jawor.

Świadczenia rodzinne stanowią znaczną pomoc dla rodzin - szczególnie tych w trudnej sytuacji materialnej. Ta forma pomocy stosowana przez państwo jest także istotna dla rodzin wielodzietnych oraz niepełnych, dla których każda forma pomocy, nie tylko pieniężna, stanowi dodatkowe wsparcie w funkcji wychowawczej i opiekuńczej rodziny.

Innym przykładem wsparcia państwa w zakresie wychowywania dzieci jest świadczenie wychowawcze „500+”. Program wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia bez względu na dochód osiągany przez rodzinę. Otrzymują je również wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych, co również przyczyniło się efektywniejszego zaspakajania ich potrzeb

Dane liczbowe dotyczące rodzin, które skorzystały ze wsparcia w tej formie przedstawia tabela poniżej

Tabela 9. Liczba rodzin, które otrzymały świadczenie wychowawcze.

Rok	2017	2018	2019
Liczba rodzin, które otrzymały „500+” (średnia miesięczna)	1385	1350	2157

Źródło: Opracowanie na podstawie danych własnych MOPS Jawor.

Obraz infrastruktury społecznej w Gminie Jawor został przedstawiony w tabeli, znajdującej się poniżej:

Tabela 10. Infrastruktura społeczna w Gminie Jawor.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba mieszkań w zasobach Gminy	1653	1617	1601
Liczba przyznawanych lokali	32	58	74
Liczba osób oczekujących na mieszkania socjalne	55	52	56
Liczba osób oczekujących na mieszkanie do remontu	38	54	69
Liczba przyznanych mieszkań do remontu	0	5	4
Liczba przedszkoli	3	3	3
Liczba dzieci w przedszkolach	621	594	620
Liczba szkół podstawowych	4	4	4
Liczba uczniów szkołach podstawowych	1782	1784	1656
Liczba świetlic dla dzieci i klubów dla młodzieży	4	4	4
Liczba bibliotek w Gminie	1+ filia	1+ filia	1+ filia
Liczba domów kultury	1	1	1
Liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej na terenie Gminy	1	1	1

Liczba obiektów sportowych (boisk, hal, pływalni)	- Basen letni - Pływalnia „Słowianka” - boiska sportowe
---	---

Źródło: Opracowanie na podstawie danych własnych MOPS Jawor.

2.7. Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi z dziećmi.

Niezaspokojone potrzeby w rodzinie, przebywanie w stanie deprivacji tych potrzeb, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzą do wielu niekorzystnych sytuacji, rzutujących na funkcjonowanie dziecka i jego rodziców. Ponadto mogą spowodować konieczność zabezpieczenia małoletnich i umieszczenie ich poza rodziną biologiczną, tj. skierowania do pieczy zastępczej.

W celu zapobiegania tym sytuacjom, oprócz wsparcia finansowego i rzeczowego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze przyznaje pomoc w formie wsparcia asystenta, który ma za zadanie usprawnienie funkcjonowania rodziny i prawidłowego wypełniania przez nią ról społecznych. W przypadku skierowania dziecka do placówki opiekuńczo- wychowawczej lub rodziny zastępczej, działania asystenta rodziny są ukierunkowane na powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać rolę rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia przy współdziałaniu rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze zatrudnia asystentów rodziny, którzy wykonują swoje zadania w miejscu zamieszkania wspieranych rodzin oraz w siedzibie Ośrodka. W 2019 roku asystenci rodzin współpracowali z 37 rodzinami, gdzie liczba dzieci wynosiła 69. Asystenci rodziny w 2019 roku podjęli współpracę z

jedenastoma nowymi rodzinami. Zakończono współpracę z również z jedenastoma rodzinami, w tym:

- cztery z powodu braku współpracy;
- jedna z powodu zmiany metod pracy z rodziną;
- dwie ze względu na brak efektów współpracy;
- cztery ze względu na osiągnięcie celów.

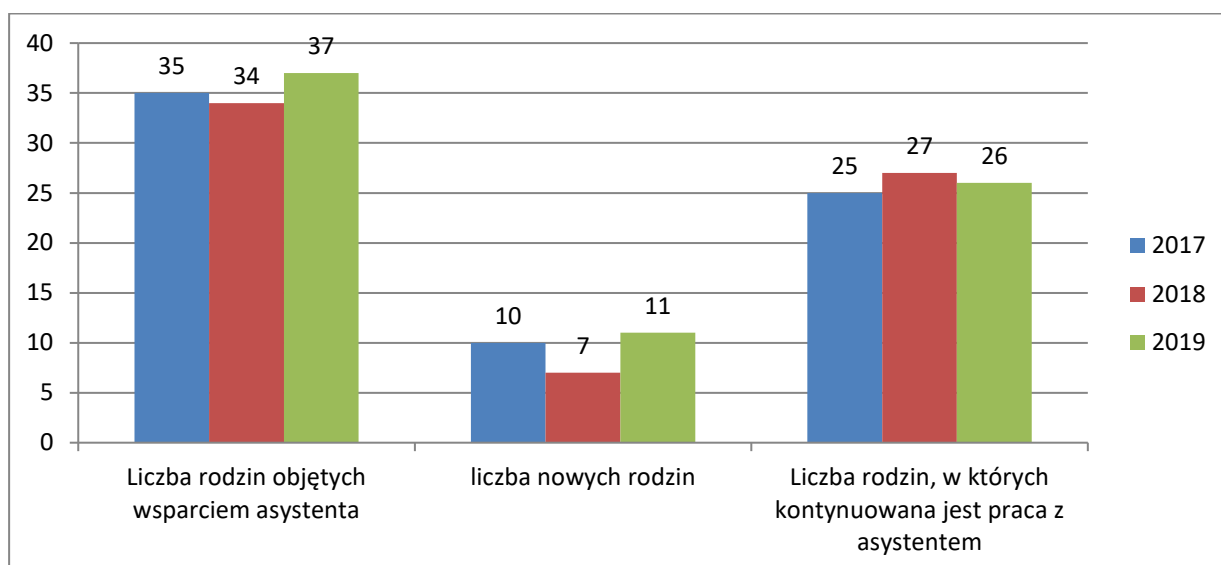
Ponadto monitorowano rodziny, z którymi zakończono już pracę. Wśród rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny do pieczy zastępczej zostało skierowanych siedmioro dzieci z czterech rodzin.

Dla porównania wsparciem asystenta rodziny w 2018 r. było objętych 34 rodziny, z czego 7 stanowiły nowe środowiska, a praca z 27 była kontynuacją. Współpracę zakończono z 10 rodzinami z różnych przyczyn, wśród których:

- dwie rodziny zmieniły miejsce zamieszkania,
- cztery zaprzestało współpracy;
- jedna została pozbawiona władzy rodzicielskiej;
- jedna z powodu umieszczenia dziecka pod opieką drugiego z rodziców;
- z dwoma rodzinami osiągnięto cel współpracy.

Przyczyną objęcia jednej z rodzin wsparciem asystenta była realizacja zadań, wynikających z ustawy „Za życiem”.

Wykres 18. Wsparcie asystenta rodziny w latach 2017-2019.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych własnych MOPS Jawor.

Z analizy powyższych danych wynika, że zapotrzebowanie na w/w pomoc w ciągu kilku ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie, a w 2019r. liczba rodzin objętych wsparciem wzrosła.

Przyczyną złego funkcjonowania rodziny są zaburzenia równowagi systemu rodzinnego, które przejawiają się trudnościami w wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, nieprawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Problemy wychowawcze z dziećmi ujawniają się w postaci zachowań opozycyjno-buntowniczych, agresywnych, łamania przez dzieci i młodzież panujących norm społecznych, co prowadzi do demoralizacji.

W funkcjonowaniu rodzin objętych wsparciem w 2019r. występowały różne problemy, w których można wyszczególnić m.in.

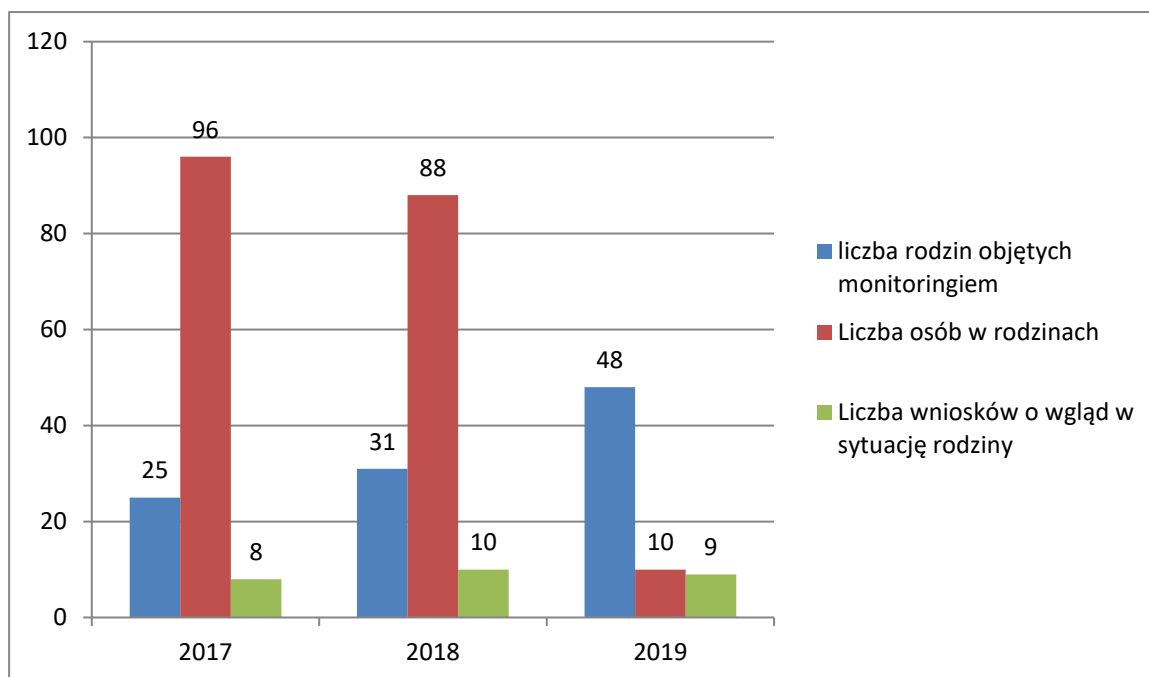
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawcza rodziców;
- samotne rodzicielstwo;
- choroby i niepełnosprawność występujące w rodzinie;

- uzależnienia i współuzależnienia w rodzinie;
- bezrobocie;
- przemoc;
- sytuacja socjalno – materialno - bytowa;
- zerwanie struktury rodziny.

Prowadzony jest stały lub okresowy monitoring u rodzin wymagających wsparcia. W 2019 r. roku monitoringiem objętych było czterdzieści osiem rodzin (sto pięćdziesiąt jeden osób w rodzinie), w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Monitoring rodziny odbywał się również w momencie pojawienia się sytuacji kryzysowej.

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej skierował dziewięć wniosków o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego w Jaworze. Liczba w/w wniosków utrzymuje się na przestrzeni trzech lat na podobnym poziomie. W 2017 r. było ich osiem, natomiast w 2018 r. dziesięć. Z analizy powyższych danych wynika, że w okresie od 2017r. do 2019r. liczba rodzin objętych monitoringiem pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, u których występuje problem opiekuńczo-wychowawczy z dziećmi, wzrósł prawie dwukrotnie.

Wykres 19. Liczba rodzin objętych monitoringiem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Jaworze.

W przypadku kiedy wyczerpano wszystkie formy pomocy rodzicom dziecka zawarte w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i dobro małoletniego/ małoletnich jest zagrożone, Sąd Rejonowy może wydać postanowienie o ograniczeniu bądź pozbawieniu władzy rodzicielskiej, na podstawie którego małoletni są kierowani do rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej (forma rodzinna ma pierwszeństwo). Dziecko umieszczane jest w pieczy zastępczej do momentu, kiedy w jego domu rodzinnym zaistnieją warunki umożliwiające prawidłową opiekę i wychowywanie. W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną asystenci rodziny i koordynator pieczy zastępczej podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin biologicznych.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze wynika, iż liczba dzieci w pieczy zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej) utrzymuje się od lat na podobnym poziomie, jednak mimo wszystko w porównaniu do 2015r. (115 dzieci) i do 2016r. (112 dzieci) ich ilość systematycznie spada. Tendencja wzrostowa miała miejsce w 2018r. , co może wynikać z faktu, iż w roku tym nie było usamodzielniających się wychowanków, natomiast do pieczy zastępczej skierowano nowe dzieci.

Na terenie Gminy Jawor działają dwie placówki opiekuńczo- wychowawcze, to jest Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jaworowy Start”, a także Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Rodzinnego, prowadzona przez Stowarzyszenie Dom Dzieciom w Kaczorowie.

Tabela 11. Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dotyczące instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej w Gminie Jawor w latach 2017-2019.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	100	108	95
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	65	69	65
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	54	57	56
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych i zawodowych	11	12	9
Liczba dzieci w placówkach	35	39	30
Liczba dzieci usamodzielnionych	18	30	35
Udzielona pomoc na zagospodarowanie	3	6	3
Udzielona pomoc formie rzeczowej dzieciom usamodzielnionym	0	0	0
Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	28	49	46

Źródło: Opracowanie na podstawie danych własnych MOPS Jawor.

2.8. Przemoc w rodzinie.

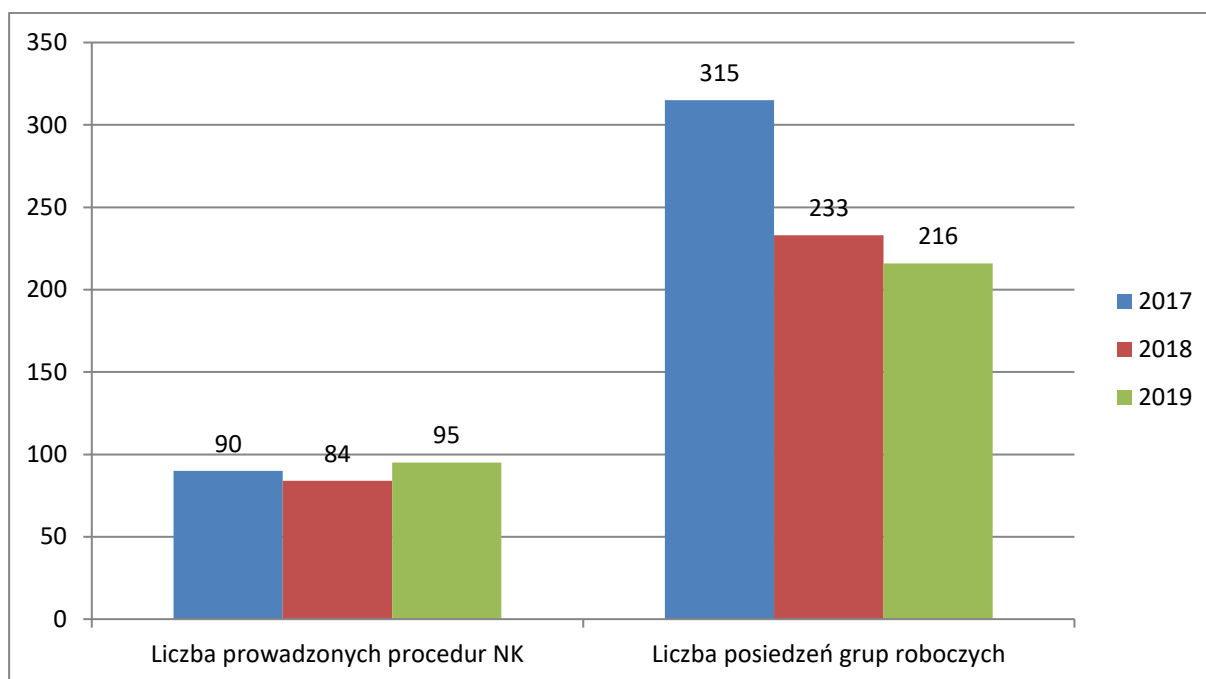
Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobra osobiste członka rodziny (osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących). Przemoc to zjawisko społeczne. Rozumiane jako akt godzący w wolność osobistą jednostki i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Jest to działanie wywołujące cierpienia i krzywdy moralne, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym. Spotykane jest na wielu płaszczyznach życia, ale głównie przenoszone jest na grunt rodzinny. Przemoc jest zjawiskiem niezależnym od kultury, środowiska, wyznania, wykształcenia, poziomu intelektualnego czy przynależności do grupy społecznej. To niewątpliwie zachowanie, które poniża jednostkę, powoduje obrażenia fizyczne, godzi w psychikę człowieka, narusza wolność innego członka tej samej rodziny, bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego osobowości, często jednocześnie naruszając w ten sposób prawo.

Jest to zjawisko coraz bardziej powszechne nie tylko w Gminie Jawor, ale także na terenie kraju. W związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie powołany jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny, czyli zespół osób delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie. Utworzenie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest efektem wejścia w życie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz towarzyszących jej regulacji prawa miejscowego. Celem działania Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy.

W 2019 r. Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jaworze prowadził dziewięćdziesiąt pięć Procedur Niebieskiej Karty w związku z podejrzeniem stosowania przemocy przez członka rodziny. Łącznie

odbyło się dwieście szesnaście posiedzeń grup roboczych, składających się z przewodniczącej GZI, dzielnicowych, pracowników socjalnych, członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników oświaty (w rodzinach, w których są małoletnie dzieci), kuratorów zawodowych i społecznych, a także innych przedstawicieli instytucji. Liczba rodzin objętych procedurą NK w porównaniu z 2017 r. wzrosła o pięć, natomiast z 2018 r. o jedenaście przypadków. Zmalała natomiast liczba posiedzeń grup roboczych, co zostało przedstawione na wykresie.

Wykres 20. Procedura Niebieska Karta w latach 2017 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jaworze.

W ramach trwających Procedur Niebieskie Karty, Gminny Zespół Interdyscyplinarny podjął szereg działań, mających na celu ustanie przemocy w rodzinie i zabezpieczenie dobra poszczególnych ich członków. Były to m.in. skierowanie do terapeuty uzależnień w rodzinach z problemem alkoholowym i/lub narkotykowym, skierowanie do terapeuty dla osób współuzależnionych, do psychologa, psychiatry, na mediację i do innych specjalistów. Osoby podejrzane o stosowanie przemocy kierowano na Program Edukacyjny Dla Sprawców Przemocy.

2.9. Uzależnienia

Uzależnienie to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji. Pojęcie uzależnienia używane jest zazwyczaj w odniesieniu do konkretnej substancji lub zachowania. Mówi się o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków, nikotyny, pracy, hazardu, czy gier komputerowych. U podstaw uzależnienia leży utrata kontroli nad własnym myśleniem i zachowaniem, a w konsekwencji życiem, które sprowadza się do ciągłego poszukiwania kontaktu z substancją wywołującą określony, dobrze znany stan emocjonalny. Chociaż różnią się swoim rodzajem, to mechanizmy ich powstawania, rozwoju i skutków są bardzo podobne.

Mówiąc o uzależnieniu można się spotkać z pojęciami jak uzależnienie fizyczne, psychiczne i społeczne.

- Uzależnienie fizyczne określa zespół dolegliwości somatycznych występujących w momencie zaprzestania przyjmowania alkoholu lub narkotyków. Często są one charakterystyczne dla danej substancji tworząc obraz zespołów abstynencyjnych. W przypadku niektórych narkotyków jest kwestionowana obecność uzależnienia fizycznego (marihuana, halucynogeny). Osoby uzależnione często negują możliwość uzależnienia, bo nie występują u nich objawy uzależnienia fizycznego. Brak im wiedzy lub jest to tylko obrona przed przyjęciem do świadomości faktu, że uzależnienie fizyczne nie występuje przy każdym uzależnieniu i nie stanowi bynajmniej jego głównego kryterium.
- Uzależnienie psychiczne jest to przymus przyjmowania alkoholu lub narkotyku celem uzyskania gratyfikacji emocjonalnej, czyli uzyskania np. odprężenia lub poprawy nastroju. Uzależnienie psychiczne jest istotnie większym problem niż uzależnienie fizyczne, gdyż to właśnie ono jest przyczyną powracania do destrukcyjnego schematu przyjmowania substancji. W praktyce uzależnieniem fizycznym zajmują się ośrodki detoksykacyjne, w których pobyty są krótkie (przeważnie 10-14 dni), natomiast uzależnienie psychiczne to jest ten problem, z którym walczy się długie miesiące, a częściej lata.

- Uzależnienie społeczne jest to zażywanie wymuszone podporządkowaniem się zasadom występującym w określonej grupie (np. subkultura). Jeżeli dana grupa w schemat funkcjonowania ma wpisane zażywanie substancji, jej członek musi bezwzględnie i bezkrytycznie się do tego zastosować, pod groźbą wykluczenia.

Uzależnienie od alkoholu, czy też od narkotyków, obejmuje swoim zasięgiem różnorodne grupy społeczne. To zjawisko trudne i złożone, w Polsce różne instytucje i organizacje od wielu dziesięcioleci zajmują się tym problemem społecznym. Aby działania podejmowane w celu zmniejszenia skutków uzależnienia od alkoholu były skuteczne, należy dobrze zdiagnozować obszary zagrożeń w środowisku lokalnym. Istotne jest również zwiększenie świadomości o zagrożeniach wynikających z nadużywania alkoholu, osób uzależnionych, nadużywających alkoholu oraz ich rodzin. Wiedza na temat uzależnienia, skutków ryzykownych zachowań oraz kultura picia osób młodych może zwiększać szansę na spadek liczby młodocianych alkoholików i wzrost osób zachowujących abstynencję. Większa wiedza o problemie to większa świadomość potencjalnych nabywców alkoholu, w perspektywie potencjalnych alkoholików. Należy tu jednak zaznaczyć, że jest to problem o znacznie szerszym zakresie, gdyż choroba alkoholowa jest często ukrywana przez osobę pijącą jak i jej rodzinę, dlatego trudno określić jej rzeczywiste rozmiary na terenie kraju, czy też gminy. Oszacowanie skali problemu jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w tej kwestii wspierają: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Rodzinna, terapeuci uzależnień, kuratorzy sądowi, Policja, Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Osobom Uzależnionym, Współuzależnionym i Ofiarom Przemocy „Azyl”, przez co ułatwia się dostęp do informacji i działań profilaktycznych.

W Poradni Rodzinnej działa „Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych”, w ramach którego prowadzone są:

- Konsultacje indywidualne – psychoedukacja, diagnoza uzależnienia, kierowanie do ośrodków terapii uzależnień, opieka terapeutyczna po zakończeniu terapii odwykowej w ośrodkach terapii uzależnień, wsparcie w utrzymywaniu abstynencji, wsparcie w radzeniu sobie z nawrotami choroby;
- Konsultacje rodzinne – pomoc, wsparcie i psychoedukacja dla osób współuzależnionych, członków rodzin osób uzależnionych;

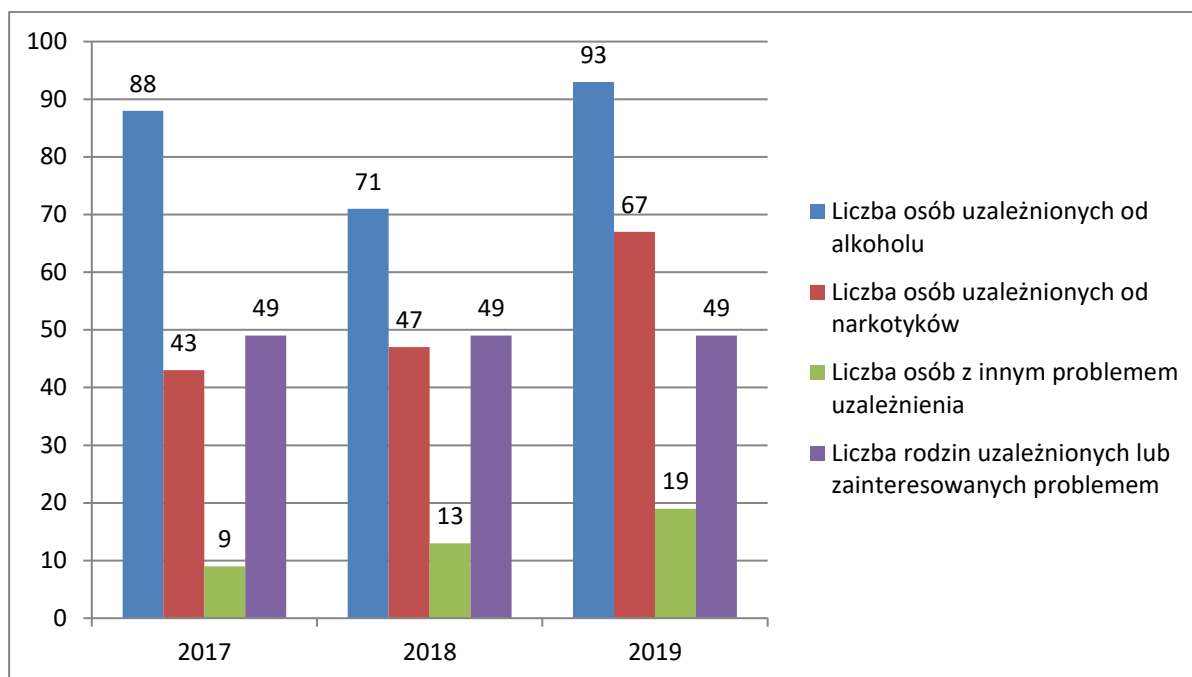
W 2019 r. do terapeutów uzależnień zgłosiło się łącznie 214 osób. W tym:

- 67 osób nadużywających narkotyków;
- 93 osób nadużywających alkoholu;
- 19 osób z problemem uzależnień behawioralnych (hazard, komputer
- 49 osób – rodziny i osoby zainteresowane problemem (tj. członkowie rodzin, partnerzy, uczniowie, kuratorzy, pracownicy socjalni MOPS w Jaworze, asystenci rodzin MOPS w Jaworze, pedagodzy).

Razem odbyło się 99 dyżurów, w sumie udzielono 791 porad/ konsultacji. Ponadto w Poradni rodzinnej działa grupa, zapobiegająca nawrotom. W ramach podejmowanych działań odbyło się 47 spotkań dla osób dorosłych i 12 dla młodzieży. W sumie w spotkaniach wzięło udział 31 osób.

Dla porównania łączna liczba osób, które skorzystały z porad/konsultacji w 2018 r. to 170, natomiast w 2017r. to 179. W związku z tym z roku na rok, liczba osób uzależnionych bądź współuzależnionych, które z jakiejś przyczyn zgłosiły się do Punktu Konsultacyjnego przy Poradni Rodzinnej w Jaworze systematycznie wzrasta.

Wykres 21. Liczba osób z problemem uzależnienia.

Źródło: Opracowanie własne MOPS na podstawie danych uzyskanych z Poradni Rodzinnej przy MOPS w Jaworze.

Ponadto na terenie Jawora działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem działań jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto, Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

III. ANALIZA OBSZARÓW STRATEGICZNYCH

3.1. Obszary strategiczne

Szczegółowa diagnoza i analiza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Jawor pozwoliła na wyodrębnienie następujących równoważnych obszarów strategicznych:

- 1 • Ubóstwo
- 2 • Bezdomność
- 3 • Bezrobocie
- 4 • Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba
- 5 • Sytuacja osób starszych
- 6 • Ochrona macierzyństwa
- 7 • Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi z dziećmi
- 8 • Przemoc w rodzinie
- 9 • Uzależnienia

Niezbędnym elementem stanowiącym o sukcesie realizacji zaplanowanych w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Jawora na lata 2021-2027* działań jest analiza SWOT, która zawiera określone grupy czynników, tj. mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia. Zostały one przedstawione w poniższych tabelach.

3.2. Analiza SWOT

Obszar 1. Ubóstwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (bieżąca diagnoza sytuacji społecznej na terenie gminy), • Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej, • Zaangażowanie pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki społecznej, • Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa, • Możliwość otrzymania pomocy finansowej przez osoby lub rodziny żyjące w ubóstwie, • Możliwość uzyskania pomocy w poszukiwaniu i podjęciu pracy zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego, • Nieumiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem domowym przez rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem, • Niskie kwalifikacje osób żyjących w ubóstwie, • Choroby przewlekłe, niepełnosprawność, uzależnienia uniemożliwiające podjęcie działań mających na celu poprawę swojej sytuacji materialno-bytowej, • Zadłużenie się osób lub rodzin powodujące nieopłacalność podejmowania legalnej pracy zawodowej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • Podejmowanie działań wspierających podejmowanie zatrudnienia przez osoby mające z tym problem, • Wzmocnienie współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z instytucjami rynku pracy, • Skorzystanie z dobrych praktyk z innych regionów • Utrzymanie wsparcia finansowego dla rodzin i osób. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Dziedziczenie bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego, • Zwiększająca się liczba osób zagrożonych ubóstwem bezdomnością, • Wzrost liczby rodzin i osób, które nie spłacają zaciągniętych zobowiązań kredytowych.

Obszar 2. Bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych, możliwość skorzystania ze specjalistycznej pomocy, • Możliwość podjęcia terapii odwykowej stacjonarnej lub długoterminowej, • Możliwość skierowania osoby bezdomnej do placówek niosących pomoc osobom bezdomnych, • Możliwość uzyskania przez osoby bezdomne świadczeń z pomocy społecznej, • Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych, • Możliwość podniesienia kwalifikacji zawodowych przez osoby bezdomne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona dostępność schronisk dla bezdomnych w okresie zimowym, • Wykluczenie społeczne osób bezdomnych, • Niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe osób bezdomnych, • Utrudniona możliwość podjęcia pracy zawodowej przez osoby bezdomne spowodowana niskimi kwalifikacjami zawodowymi, brakiem miejsca zamieszkania, wyglądem osobistym, • Wysoki poziom uzależnień wśród osób bezdomnych, • Brak wsparcia ze strony rodziny i środowiska.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc osobom bezdomnym w podjęciu pracy, • Pomoc osobom bezdomnym w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, • Pomoc osobom bezdomnym w uzyskaniu terapii odwykowej od środków psychoaktywnych, • Uzyskanie przez osobę bezdomną mieszkania socjalnego lub komunalnego z zasobów Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększająca się liczba osób bezdomnych, • Pogłębiający się proces marginalizacji osób bezdomnych, • Ograniczona możliwość uzyskania przez osobę bezdomną mieszkania socjalnego lub komunalnego, • Uzależnienie osób bezdomnych od środków psychoaktywnych, które znacznie uniemożliwiają im prawidłowe funkcjonowanie w środowisku.

Obszar 3. Bezrobocie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby osób bezrobotnych, • Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, • Zwiększenie liczby ofert pracy, • Prowadzenie działań aktywizujących zawodowo (szkolenia, kursy, staże, pomoc na założenie działalności gospodarczej, dodatki aktywizacyjne i inne) na rzecz osób bezrobotnych, • Funkcjonowanie instytucji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, • Współpraca władz lokalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych, • Duża liczba osób w wieku produkcyjnym, • Istnienie na terenie gminy dużego pracodawcy (Mercedes Benz Manufacturing Poland) • Kierunki kształcenia dostosowane do potrzeb rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia, • Niskie płace, • Zatrudnianie poprzez agencje pracy, • Brak stabilności zatrudnienia, • Ukryte bezrobocie, • Niechęć do podejmowania pracy przez rodziny lub osoby mające zasądzoną egzekucję komorniczą, • Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, • Brak opłacalności podejmowania zatrudnienia przez rodziny żyjące ze świadczeń socjalnych, • Brak umiejętności osób bezrobotnych wyszukiwania odpowiednich ofert pracy za pomocą stron internetowych, • Wykluczenie cyfrowe osób bezrobotnych, • Pokoleniowe dziedziczenie bezrobocia.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie przez Gminę działań służących pozyskaniu kolejnych inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy • Funkcjonowanie DSAG-S3 Jawor, • Możliwość ograniczenia bezrobocia dzięki dostępności europejskich rynków pracy oraz środków finansowych z funduszy zewnętrznych, • Możliwość otrzymania przez osoby bezrobotne świadczeń z pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dziedziczenia bezrobocia, • Degradacja społeczna osób bezrobotnych, • Ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez osoby niemobilne (kobiety 45-59 lat, mężczyźni 45-64 lata) i osoby niepełnosprawne, • Emigracja osób wykształconych i specjalistów do dużych aglomeracji miejskich, także za granicę, • Wykluczenie cyfrowe rodzin i osób bezrobotnych.

Obszar 4. Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie w mieście instytucji, stowarzyszeń działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, • Możliwość zapewnienia pomocy w formie usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi), • Dobra znajomość problemów osób niepełnosprawnych, • Promowanie postaw filantropijnych i charytatywnych na rzecz osób niepełnosprawnych, • Wykwalifikowana, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej oraz innych instytucji pomocowych, • Możliwość uzyskania pomocy finansowej przez osoby niepełnosprawne, znajdujące się w trudnej sytuacji materialno–bytowej, • Organizacja wydarzeń integrujących społecznie i ukazujących znaczenie i wartość osób niepełnosprawnych, • Funkcjonowanie na terenie Gminy Stowarzyszeń udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający dostęp do usług medycznych (długi okres oczekiwania na wizytę u specjalisty), • Bariery funkcjonalne i społeczne utrudniające udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • Mała liczba prywatnych podmiotów świadczących usługi opiekuńcze, • Bierność lub mała aktywność osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • Niewystarczająca liczba placówek długoterminowej opieki i wysoki koszt utrzymania mieszkańca placówki, • Trudna sytuacja materialna części osób niepełnosprawnych, która ogranicza ich aktywność w życiu społecznym, • Niskie świadczenia emerytalne i rentowe.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, • Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznych, • Dostosowanie infrastruktury architektonicznej w mieście, • Promowanie podejmowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz wolontariatu, • Rozszerzenie oferty pomocowej skierowanej do osób niepełnosprawnych, • Poszerzanie działań umożliwiających 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębianie się zjawiska wykluczenia społecznego u osób niepełnosprawnych, • Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia, • Starzenie się społeczeństwa i wzrost liczby osób długotrwale chorych, • Niskie świadczenia emerytalne i rentowe, • Zbyt długi czas oczekiwania na

<p>aktywne spędzanie czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne i długotrwale chore,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie nowych form aktywizacji oraz miejsc opieki.	<p>bezpłatne zabiegi rehabilitacyjne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom życia osób niepełnosprawnych.
---	--

Obszar 5. Osoby starsze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie w mieście instytucji, stowarzyszeń działających na rzecz osób starszych, • Możliwość zapewnienia pomocy w formie usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi), • Dobra znajomość problemów osób starszych, • Promowanie postaw filantropijnych i charytatywnych na rzecz osób starszych, • Wykwalifikowana, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej oraz innych instytucji pomocowych, • Dobre rozeznanie potrzeb osób starszych, • Możliwość uzyskania pomocy finansowej przez osoby starszych, znajdujące się w trudnej sytuacji materialno – bytowej, • Organizacja wydarzeń integrujących społecznie i ukazujących znaczenie i wartość osób starszych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający dostęp do usług medycznych (długi okres oczekiwania na wizytę u specjalisty), • Bariery funkcjonalne i społeczne utrudniające udział osób starszych w życiu społecznym, • Mała liczba prywatnych podmiotów świadczących usługi opiekuńcze, • Bierność lub mała aktywność osób starszych w życiu społecznym, • Niewystarczająca liczba placówek długoterminowej opieki i wysoki koszt utrzymania mieszkańca placówki, • Trudna sytuacja materialna części osób starszych, która ogranicza ich aktywność w życiu społecznym, • Niskie świadczenia emerytalne i rentowe.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie społecznej akceptacji osób starszych, • Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznych, • Dostosowanie infrastruktury architektonicznej w mieście, • Promowanie podejmowania działań na rzecz osób starszych oraz wolontariatu, • Tworzenie nowych form aktywności, spędzania wolnego czasu, rozwoju zainteresowań oraz form wsparcia opiekuńczego i miejsc dziennego lub całodobowego pobytu, • Rozszerzenie oferty pomocowej skierowanej do osób starszych, • Podejmowanie działań mających na 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębianie się zjawiska wykluczenia społecznego u osób starszych, • Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia, • Niski poziom życia osób starszych spowodowany niewielkimi świadczeniami emerytalnymi i rentowymi, • Wykluczenie cyfrowe i technologiczne osób starszych.

celu zdobycia umiejętności przez osoby starsze poruszania się w nowych technologiach.	
---	--

Obszar 6. Ochrona macierzyństwa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana infrastruktura placówek działających na rzecz rodzin, • Współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, • Wystarczająca oferta oświatowa, • Istnienie placówek zapewniających opiekę dzieciom i młodzieży (żłobek, przedszkole, świetlice), • Dostęp do poradnictwa specjalistycznego, • Możliwość uzyskania pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny, • Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny, • Możliwość uzyskania pomocy finansowej w formie świadczeń z pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak świadomości lub niechęć rodziców do korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego (grup wsparcia, porad indywidualnych, szkoleń, kursów, warsztatów dla rodziców), • Deficyty w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach wzajemnych w rodzinie, • Zjawisko „eurosieroctwa”, • Ograniczony dostęp do świadczeń medycznych i diagnostycznych • Niskie dochody samotnych matek, • Ograniczona możliwość podjęcia zatrudnienia przez osoby samotnie wychowujące dzieci.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość skorzystania z oferty pomocy instytucji działających na rzecz rodzin, • Skoordynowane działania instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, • Zwiększenie świadomości rodziców o własnych deficytach, • Zwiększenie działań pomocowych dla dzieci i młodzieży, • Tworzenie klubów rozwijających umiejętności i zainteresowania dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, • Powielanie nieprawidłowych wzorców w rodzinach dysfunkcyjnych, • Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne, • Niska świadomość konsekwencji wynikających ze nieprawidłowego wychowywania swoich dzieci, • Wykluczenie społeczne rodzin o niskich dochodach i osób samotnie wychowujących dzieci.

Obszar 7. Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi z dziećmi

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dotychczasowe działania podejmowane w ramach systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, • Rozbudowana infrastruktura placówek działających na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, • Współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, • Wystarczająca oferta oświatowa, • Dobra oferta placówek zapewniających opiekę dzieciom i młodzieży (żłobek, świetlice), • Dostęp do poradnictwa specjalistycznego, • Możliwość uzyskania pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny, • Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak świadomości i umiejętności skorzystania z dostępnej oferty konstruktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami , • Brak świadomości lub niechęć rodziców do korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego (grup wsparcia, porad indywidualnych, szkoleń, kursów, warsztatów dla rodziców), • Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • Niewystarczająca liczba miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, • Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia opiekuńczego oraz doradczego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość skorzystania z oferty pomocy instytucji działających na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, • Skoordynowane działania instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, • Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie pomocy rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, • Zwiększenie oferty i nowe formy spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, • Rozwój klubów i nowych form mających na celu rozwój umiejętności i zainteresowań dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Powielanie nieprawidłowych wzorców w rodzinach dysfunkcyjnych, • Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne, • Niska świadomość konsekwencji wynikających ze nieprawidłowego wychowywania swoich dzieci, • Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, • Rosnące koszty pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, • Pogłębianie się wykluczenia społecznego i cyfrowego dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i zagrożonych ubóstwem.

Obszar 8. Przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z instytucjami powiatowymi (m.in. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy), • Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • Podejmowanie działań w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, • Zapewnienie rodzinom dotkniętym przemocą dostępu do pomocy specjalistów, • Wysoko wykwalifikowana kadra pracująca z osobami stosującymi przemoc i dotkniętymi przemocą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieefektywne uregulowania prawne w zakresie ochrony ofiar przemocy, • Niska świadomość społeczna dot. problemu przemocy w rodzinie wśród dzieci, młodzieży, dorosłych, osób starszych, • Ograniczona możliwość natychmiastowego odseparowania sprawcy przemocy od osoby pokrzywdzonej, • Brak umiejętności i nawyków w rodzinach radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca świadomość społeczna dotycząca problemu przemocy w rodzinie wśród dzieci, młodzieży, dorosłych, • Podejmowanie skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, • Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy wśród pracowników różnych instytucji pomocowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, • Zwiększenie liczby skierowań dzieci do pieczy zastępczej spowodowanej przemocą w rodzinie, • Zwiększająca się obojętność społeczna, • Zwiększenie liczby rodzin, w których istnieje ukryta przemoc.

Obszar 9. Uzależnienia

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień i współuzależnień, • Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem uzależnień dostępu do specjalistycznej pomocy, • Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i współuzależnień, • Prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży, • Wysoko wykwalifikowana kadra pracująca z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieefektywne uregulowania prawne w zakresie przymusowego leczenia odwykowego, • Uzależnienia przyczyną innych problemów społecznych (m. in. bezdomność, bezrobocie, przemoc w rodzinie, wzrost przestępczości).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca świadomość społeczna dot. problemu uzależnień i instytucji udzielających wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym, • Zwiększający się wachlarz instrumentów w pracy z osobami uzależnionymi, • Prospołeczna polityka gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu, • Łatwy dostęp do używek (alkohol, hazard, narkotyki, dopalacze), • Obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej, narkotykowej, • Ukryta liczba osób uzależnionych.

IV. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

4.1. Misja strategii

Podczas opracowywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jawor na lata 2021-2027 sformułowano misję, która zakłada kontynuowanie działań wspomagających rozwój szerokiego katalogu działań na rzecz mieszkańców Jawora oraz aktywizacja środowiska lokalnego.

Misja strategii

- *Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Jawor poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom.*

Wypełnienie przyjętej misji nastąpi w drodze realizacji celów strategicznych i szczegółowych oraz kierunków ich działań opisanych poniżej.

4.2. Cele i działania strategiczne

Obszar: UBÓSTWO
CEL GŁÓWNY: Zmniejszenie skali ubóstwa w rodzinach
CELE SZCZEGÓŁOWE:
<ul style="list-style-type: none">
• aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych
• zintensyfikowanie pracy socjalnej
• ustabilizowanie sytuacji materialnej w rodzinach
• przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
• przeciwdziałanie pauperyzacji mieszkańców

Działania dla obszaru: UBÓSTWO

L. P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym	- liczba rodzin objętych pracą socjalną	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Organizowanie kursów oraz szkoleń w celu podwyższenia lub zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych	- liczba kursów, szkoleń - liczb uczestników	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze	2021-2027
4.	Świadczenie pomocy finansowej lub rzeczowej na rzecz osób i rodzin dotkniętych ubóstwem	- liczba przyznanych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027

Obszar: BEZDOMNOŚĆ

CEL GŁÓWNY: Poprawa jakości życia osób dotkniętych problemem bezdomności

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- niwelowanie negatywnych skutków psychospołecznych związanych z bezdomnością
- współpraca w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy
- przeciwdziałania zjawisku bezdomności

Działania dla obszaru: BEZDOMNOŚĆ

L. P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Opracowywanie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności	- liczba programów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Pomoc w uzyskaniu mieszkania socjalnego lub komunalnego z zasobów gminy	- liczba osób objętych pracą socjalną	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
4.	Pomoc osobom bezdomnym uzależnionym od środków psychoaktywnych w uzyskaniu terapii odwykowej stacjonarnej lub w Ośrodku Odwykowym	- liczba osób objętych pracą socjalną	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
5.	Zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym	- liczba osób skierowanych do ośrodków dla osób bezdomnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027

Obszar: BEZROBOCIE

CEL GŁÓWNY: Minimalizacja negatywnych skutków długotrwałego pozostawania bez pracy oraz zmniejszenia poziomu bezrobocia

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych
- zmniejszenie skali wykluczenia społecznego
- współpraca międzyinstytucjonalna oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie ograniczenia zjawiska bezrobocia

Działania dla obszaru: BEZROBOCIE

L.P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Organizowanie kursów oraz szkoleń w celu podwyższenia lub zmiany kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych	- liczba kursów, szkoleń - liczb uczestników	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze	2021-2027
3.	Motywowanie bezrobotnych do aktywnego poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się	- liczba osób objętych pracą socjalną - liczba kontraktów socjalnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027

Obszar: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA

CEL GŁÓWNY: Zintegrowany system wsparcia dla osób niepełnosprawnych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- zapewnienie kompleksowej pomocy i usług dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
- wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych
- rozwijanie infrastruktury dla nowych form wsparcia w placówkach dziennych lub całodobowych
- ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez aktywizację społeczną

Działania dla obszaru: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA

L.P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Zapewnienie podstawowych potrzeb materialno-bytowych	- liczba przyznanych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Niwelowanie barier technicznych oraz architektonicznych.	- liczba zrealizowanych wniosków - liczba osób, którym udzielono pomocy	Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie	2021-2027
4.	Motywowanie osób niepełnosprawnych, bezrobotnych do aktywnego poszukiwania zatrudnienia	- liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie	Powiatowy Urząd Pracy	2021-2027
5.	Zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- liczba osób, które otrzymały pomoc w formie usług	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027

Obszar: OSOBY STARSZE

CEL GŁÓWNY: Wspieranie osób starszych w integracji i funkcjonowaniu w środowisku lokalnym

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- wzrost aktywności społecznej osób starszych poprzez zwiększenie dostępu do placówek wsparcia
- rozwijanie nowych form wsparcia seniorów w formach dziennych lub całodobowych
- rozwijanie infrastruktury dla nowych form wsparcia seniorów w placówkach dziennych lub całodobowych
- zapewnienie kompleksowej pomocy i usług dostosowanych do potrzeb osób starszych
- wsparcie rodzin w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi w celu usprawnienia ich funkcjonowania w środowisku

Działania dla obszaru: OSOBY STARSZE

L.P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Zapewnienie podstawowych potrzeb materialno-bytowych	- liczba przyznanych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Aktywizacja społeczna osób starszych poprzez ich uczestnictwo w zorganizowanych formach wsparcia klubowego, dziennego lub całodobowego	- liczba uczestników	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
4.	Udzielanie pomocy w formie usług opiekuńczych dla samotnych osób starszych	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027

Obszar: OCHRONA MACIERZYŃSTWA

CEL GŁÓWNY: Kompleksowy system wsparcia związany z ochroną macierzyństwa

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- wszechstronne profilaktyczne działania na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa
- upowszechnianie i ochrona praw dziecka
- realizacja aktualnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jawor oraz opracowywanie nowych programów
- promowanie dostępnych instrumentów wsparcia rodziny

Działania dla obszaru: OCHRONA MACIERZYŃSTWA

L.P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialno-bytowych	- liczba przyznanych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury społecznej, pozwalającej kobietom na powrót na rynek pracy, tj. odpowiednia ilość miejsc w przedszkolach i żłobkach	- liczba miejsc w żłobkach -liczba miejsc w przedszkolach	Gmina Jawor	2021-2027

Obszar: PROBLEMY OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE

CEL GŁÓWNY:

Skuteczne wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- pomoc rodzinom zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie asystenta rodziny
- realizacja aktualnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jawor oraz opracowywanie nowych programów
- profilaktyczne działania na rzecz rodzin oraz propagowanie wartości rodziny

Działania dla obszaru: PROBLEMY OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE

L.P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Zapewnienie podstawowych potrzeb materialno-bytowych	- liczba przyznanych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Zapewnienie asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba rodzin objętych wsparciem	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Prowadzenie placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży	- liczba uczestników	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
4.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
5.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez przyznawanie stypendiów socjalnych	- liczba osób, które otrzymały stypendium socjalne	Miejski Ośrodek Pomocy	2021-2027

			Spółecznej w Jaworze	
6.	Udzielanie pomocy rodzinom w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo- wychowawczych z dziećmi	- liczba rodzin objętych pomocą asystenta -liczba rodzin objętych monitoringiem przez pracowników socjalnych z powodu problemów opiekuńczo- wychowawczych z dziećmi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
7.	Prowadzenie kół zainteresowań mających na celu rozwijanie umiejętności dzieci i młodzieży.	Liczba kół zainteresowań działających na terenie Gminy Jawor.	Gmina Jawor, Organizacje Pozarządowe	2021-2027

Obszar: PRZEMOC

CEL GŁÓWNY: Przeciwdziałanie zjawisku przemocy oraz ochrona osób jej doświadczających

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- zapewnienie profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób dotkniętych problemem przemocy i dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy
- realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych, zmierzających do ograniczenia zagrożenia przemocą w rodzinie
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Jawor
- system interwencji kryzysowej
- utrzymanie ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania dla obszaru: PRZEMOC

L.P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Zapewnienie podstawowych potrzeb materialno-bytowych	- liczba przyznanych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
2.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Organizowanie profesjonalnych szkoleń związanych z przeciwdziałaniem przemocy	- liczba szkoleń - liczba uczestników	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, podmioty zewnętrzne	2021-2027
4.	Kampanie informacyjne i edukacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-liczba kampanii informacyjnych i edukacyjnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
5.	Współpraca międzyinstytucjonalna w ramach prowadzonej procedury Niebieskie Karty	- liczba powołanych grup roboczych - liczba instytucji współpracujących	Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przemocy w Rodzinie	2021-2027

Obszar: UZALEŻNIENIA

CEL GŁÓWNY: Zapobieganie i rozwiązywanie problemów uzależnień

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- efektywna profilaktyka w celu przeciwdziałania uzależnieniom
- zintensyfikowanie istniejącego systemu wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- profesjonalna pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych
- promocja zdrowego stylu życia i form spędzania czasu wolnego

Działania dla obszaru: UZALEŻNIENIA

L.P	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATORZY	HARMONOGRAM
1.	Świadczenie profesjonalnej pracy socjalnej	- liczba osób, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
3.	Tworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem	- liczba grup - liczba spotkań - liczba uczestników	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
4.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego ds. uzależnień	- liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
5.	Świadczenie pomocy finansowej lub rzeczowej na rzecz rodzin z problemem uzależnienia	- liczba przyznanych świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027
6.	Sprawdzone i nowatorskie formy promowania zdrowego stylu życia i spędzania wolnego czasu	- liczba inicjatyw	Gmina Jawor, organizacje pozarządowe, kościoły i	2021-2027

			związki wyznaniowe	
7.	Współfinansowanie kolonii letnich dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują uzależnienia	- kwota dofinansowania - liczba zakwalifikowanych uczestników	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	2021-2027

4.3. Źródła finansowania i monitoring

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie oraz pozyskanie i zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań. Zakłada się, że ramy finansowe „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jawora” obejmują lata 2021-2027. Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy Jawor
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje)
- środki funduszy krajowych
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków ministerialnych
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej i pozostałych funduszy zagranicznych
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe
- środki finansowe przekazane przez osoby prywatne oraz inne źródła.

W procesie planowania strategicznego niezbędnym elementem jest monitoring, który pozwala stwierdzić czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Monitoring będzie podlegał stałej ocenie, zbieraniu i analizie danych, przygotowaniem rocznych informacji z przebiegu realizacji Strategii.